

សុន្ទរកថា

ឯកឧត្តម កិត្តិទេសាភិបាលបណ្ឌិត ហ៊ុន ម៉ាណែត

នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ថ្លែងឧទ្ទេសនាម «យុទ្ធសាស្ត្របញ្ជាកោណ-ដំណាក់កាលទី ១»

និង «វិធានការគន្លឹះរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា»

ក្នុងអង្គប្រជុំលើកដំបូង នៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា

នៅ វិមានសន្តិភាព

ថ្ងៃ ព្រហស្បតិ៍, ៨ កើត, ខែ ស្រាពណ៍, ឆ្នាំ ថោះ, បញ្ចស័ក, ព.ស. ២៥៦៧

ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ២៤ ខែ សីហា គ.ស. ២០២៣

*****+

**ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី, ទេសរដ្ឋមន្ត្រី, រដ្ឋមន្ត្រី,
សមាជិក-សមាជិកា នៃអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រីទាំងមូល ជាទីមេត្រី !**

ថ្ងៃនេះ ជាថ្ងៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលខ្ញុំមានកិត្តិយស និងសេចក្តីរីករាយបំផុត សូមយកឱកាសនៃអង្គប្រជុំលើកដំបូងនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី របស់យើងនាពេលនេះ ប្រកាសជូនជនរួមជាតិកម្ពុជា និងតួអង្គពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ជ្រាប អំពីអាទិភាពគោលនយោបាយសំខាន់ៗ និងការប្តេជ្ញាចិត្តយ៉ាងមុតមាំតែងតែរករបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា ក្នុងការបន្តអនុវត្តនូវកម្មវិធីកែទម្រង់សំខាន់ៗ លើគ្រប់វិស័យ ក្នុងគោលដៅបម្រើឧត្តមប្រយោជន៍ជាតិ និង ឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពរ និង សេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជន។

ផ្អែកលើ «កម្មវិធីនយោបាយ សម្រាប់ការកសាង និង ការការពារមាតុភូមិ ឆ្នាំ ២០២៣-២០២៨» របស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ដែលប្រជាពលរដ្ឋទូទាំងប្រទេសបានផ្តល់ការគាំទ្រភ្នកទឹកភ្នកដី នៅក្នុងការបោះឆ្នោត នាថ្ងៃទី ២៣ ខែ កក្កដា កន្លងទៅនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំ «**កម្មវិធីនយោបាយ**» របស់ខ្លួន សម្រាប់នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា។ ឈរលើមូលដ្ឋាននៃការវាយតម្លៃគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ នៃលទ្ធផលការងារដែលបានអនុវត្តក្នុងនីតិកាលមុនៗ ក៏ដូចជាបរិការណ៍ជាតិ និង អន្តរជាតិ នាបច្ចុប្បន្ន និង ទៅអនាគត ព្រមទាំងដោយយកចិត្តទុកដាក់ឆ្លើយតបទៅនឹងបំណងប្រាថ្នាដ៏ពិសិដ្ឋរបស់ប្រជាជន, «**កម្មវិធីនយោបាយ**» នេះ បានកំណត់ដាក់ចេញនូវគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ, គោលនយោបាយចម្បងៗជាអាទិភាព, គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍តាមវិស័យ និង កម្មវិធីគោលនយោបាយជាអាទិភាព ដែលត្រូវចាប់

អនុវត្តពីឆ្នាំ ២០២៣ តទៅ, ដែលជាក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់តម្រង់ទិសការងាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការបន្តបំពេញបេសកកម្មបម្រើជាតិ និង ប្រជាជន នៅក្នុងនីតិកាលទី ៧ នេះ ។ ក្នុងនាមជា នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, កាលពីថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២៣, ខ្ញុំបាន ដាក់បង្ហាញ «**កម្មវិធីនយោបាយ**» នេះ ជូនអង្គរដ្ឋសភា, និង ជូនដល់ប្រជាជនកម្ពុជា ទូទាំងប្រទេស តាមរយៈរដ្ឋសភា ។

ឈរលើមូលដ្ឋាននៃ «**កម្មវិធីនយោបាយ**» នេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំ «**យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១**» ដើម្បី កំណើន ការងារ សមធម៌ ប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព សំដៅកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវ ចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០៥០ ដែលជារបៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់ជំរុញអនុវត្ត ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនូវ «**កម្មវិធីនយោបាយ**» របស់ខ្លួន និង ជាមគ្គុទេសក៍សម្រាប់ តម្រង់សកម្មភាព របស់គ្រប់គ្នាអង្គទាំងអស់ ក្នុងគោលដៅ, ម៉្យាង, បន្តរក្សាឱ្យបានរឹងមាំនូវ ចលនការនៃសុខសន្តិភាព ក៏ដូចជាពូជជ្រំ និង ពង្រឹងសមិទ្ធផលនៃកិច្ចអភិវឌ្ឍដែលសម្រេច បាននាពេលកន្លងមក; និងម៉្យាងទៀត, កសាង និងពង្រឹងមូលដ្ឋានគ្រឹះ សម្រាប់ជំរុញសម្ភារៈនៃ ការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ក្នុងរយៈពេលមធ្យម និងវែងទៅមុខ តាមរយៈការកែទម្រង់មុតស្រួច លើគ្រប់វិស័យ ។ ខ្ញុំសូមយកឱកាសដ៏ថ្លៃថ្លានេះ ប្រកាសដាក់ «**យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ- ដំណាក់កាលទី ១**» ជូនអង្គប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី លើកទី ១ របស់យើង, ក៏ដូចជា ជូនដៃគូ អភិវឌ្ឍន៍ និង គ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនៅគ្រប់ទិសទី, ដើម្បីជ្រាប និងរួម សហការគ្នាជាឆ្លងមួយ ក្នុងការជំរុញអនុវត្តឱ្យសម្រេចជោគជ័យ តាមការទន្ទឹងចង់បានរបស់ ប្រជាជនកម្ពុជាដែលជាម្ចាស់ឆ្នោត ។

ដោយសារ **យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១** វែង, ខ្ញុំនឹងមិនអាន អត្ថបទនៃ ឯកសារនេះទាំងស្រុង នោះទេ ។ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំនឹងឧទ្ទេសនាមដោយសង្ខេបអំពីខ្លឹមសារ សំខាន់ៗ នៃ **យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១** នេះ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ, អត្ថបទទាំងស្រុងនៃយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ត្រូវបានរៀបចំចងក្រងជាសៀវភៅ ដែលមានម្ខាងជា ភាសាខ្មែរ, និងម្ខាងទៀត ជាភាសាអង់គ្លេស, ហើយត្រូវបានចែកជូនដល់សមាជិក-សមាជិកា នៃអង្គប្រជុំរបស់យើង ដូចមាននៅចំពោះមុខ ឯកឧត្តម និង លោកជំទាវ ទាំងអស់គ្នាស្រាប់ ។ បន្ថែមលើនេះ, ក្រោយពីកិច្ចប្រជុំនេះទៅ, ខ្ញុំសូមស្នើឱ្យទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី យកឯកសារនេះ ទៅរៀបចំដាក់ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ នៅក្នុងគេហទំព័រផ្លូវការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីផ្តល់ ភាពងាយស្រួលដល់គ្រប់គ្នាអង្គពាក់ព័ន្ធ និង សាធារណជនទូទៅ អាចទាញយកក្នុងទម្រង់ទំន

(Soft copy) ឬ បោះពុម្ពចេញជាទម្រង់រឹង សម្រាប់ប្រើប្រាស់តាមសេចក្តីត្រូវការចាំបាច់ ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ, ខ្ញុំស្នើឱ្យឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ត្រៀមរៀបចំបោះពុម្ពឯកសារនេះ ជាសៀវភៅបន្ថែមទៀត ដើម្បីចែកជូនដល់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ តាមសេចក្តីត្រូវការចាំបាច់ជាយថាហេតុ ។

ជាមួយនឹងការគូសបញ្ជាក់ខាងលើនេះ, ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតចាប់ផ្តើមធ្វើការឧទ្ទេសនាម ដោយសង្ខេប អំពីខ្លឹមសារសំខាន់ៗនៃ «**យុទ្ធសាស្ត្របញ្ជាក់កោណ-ដំណាក់កាលទី ១**» ដូចតទៅ៖

១. សាវតារ

ក្នុងរយៈពេល ២៥ ឆ្នាំចុងក្រោយ, បន្ទាប់ពីការសម្រេចបាននូវសុខសន្តិភាពពេញលេញ, ឯកភាពជាតិ និង ឯកភាពទឹកដីទាំងស្រុង តាមរយៈ នយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន**, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអនុវត្តប្រកបដោយជោគជ័យ នូវយុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និង យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ទាំង ៤ ដំណាក់កាល, ដោយសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលធំៗ លើគ្រប់វិស័យ, ទាំងនយោបាយ, សង្គម, និង សេដ្ឋកិច្ច, ដែលនាំឱ្យកម្ពុជាសម្រេចបាននូវការផ្លាស់ប្តូរមុខមាត់ថ្មី គួរជាទីមោទនៈបំផុត ។

ជាក់ស្តែង, កម្ពុជាដែលពីមុនធ្លាប់ត្រូវបានហែកហួរដោយសង្គ្រាម និង ធ្លាប់តែលឿងជា វាលពិឃាត, ជាតំបន់អសន្តិសុខ និងជាចម្ការមីន ដែលគេភ័យខ្លាចគ្រប់គ្នា, បានក្លាយទៅជា រដ្ឋអធិបតេយ្យ និងឯករាជ្យ ដែលមានសន្តិភាព, មាននីតិវដ្ត និងស្ថិរភាពនយោបាយស្របតាម គោលការណ៍នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរី ពហុបក្ស, និងមាន **ព្រះមហាក្សត្រ** ជាទីគោរពសក្ការៈ គង់ប្រថាប់ជាម្ចាស់ ។ កម្ពុជាដែលពីមុនធ្លាប់តែត្រូវបានហ៊ុមព័ទ្ធ និង ឯកោ, ទាំងនយោបាយ និង សេដ្ឋកិច្ច, ឥឡូវមានសមាហរណកម្មពេញលេញនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធ និង និម្មាបនកម្មតំបន់ និងសកល, និងបានដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់ និងសន្តិភាពនៃសកលលោក ។ ប្រជាជនកម្ពុជារាប់លាននាក់ បានចាកផុតពីភាពក្រីក្រ និងកំពុងរស់នៅជាមួយនឹងជីវភាពសមរម្យ, មានចំណេះដឹង, មានសុខុមាលភាពកាន់តែប្រសើរ ហើយអាយុកាលសង្ឃឹមរស់ជាមធ្យម បានកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ។

មូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក៏បានប្រែប្រួលពីប្រទេសដែលពឹងផ្អែកស្ទើរទាំងស្រុងទៅលើវិស័យកសិកម្មបែបប្រពៃណី ទៅជាប្រទេសមានមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចទូលាយ និងរឹងមាំ ដែលអាចចាប់យកឧស្សាហកម្មថ្មីៗ និងមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ ។ កម្ពុជាដែលពីមុនមានវិបត្តិខ្វះសាច់ប្រាក់រ៉ាំរ៉ៃ និងត្រូវពឹងផ្អែកស្ទើរទាំងស្រុងទៅលើជំនួយបរទេស ទើបអាចរស់រានបាន,

ឥឡូវបានក្លាយជាប្រទេសមានស្វ័យភាព និងភាពម្ចាស់ការពេញលេញផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ នៅក្នុង ការកំណត់ជោគវាសនា និងអនាគតរបស់ខ្លួន។ ដូចព្រលឹងនៃមរតកសិល្បៈវប្បធម៌ខ្មែរ, ទាំងរូបី និងអរូបី, ដែលធ្លាប់ត្រូវបានលួច, បាត់បង់ ឬខូចខាតដោយសារសង្គ្រាម, ឥឡូវត្រូវបានស្ដារ ឡើងវិញ និង លើកស្ទួយឡើងវិញ ជាបេតិកភណ្ឌជាតិ និងបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ក៏ដូចជាត្រូវ បានទទួលស្គាល់ និងជូនត្រឡប់មកកាន់មាតុភូមិកំណើតវិញ។ បន្ថែមលើនេះ, ស្នាដៃធំៗ និង ថ្មីៗ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលរួមមានការគ្រប់គ្រងការឆ្លងរាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩, ជោគជ័យ នៃការទទួលធ្វើជាប្រធានអាស៊ានជាលើកទី ៣ ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ដោយបានដឹកនាំកិច្ចប្រជុំ កំពូលអាស៊ាន និងកិច្ចប្រជុំកំពូលពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ក្រោយពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩, ព្រមទាំង ជោគជ័យនៃការធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះនៃការប្រកួតកីឡាអាស៊ីអាគ្នេយ៍លើកទី ៣២ និងការប្រកួតកីឡា អាស៊ានប៉ារ៉ាហ្គេមលើកទី ១២ ជាទង្វើករណីមិនអាចប្រកែកបានមួយចំនួនទៀត នៃការរីក- ចម្រើនប្រកបដោយមោទនភាពរបស់កម្ពុជា ។

ជារួម, យុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ទាំង ៤ ដំណាក់កាល បាន បំពេញតួនាទីយ៉ាងប្រសើរ, ជារបៀបវារៈគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ដែលបានផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌរួម សម្រាប់ការកសាងស្ថាប័នរដ្ឋមួយ រឹងមាំ និងឯករាជ្យ, ដែល ប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច ត្រូវបានធ្វើទំនើបកម្មជាប្រចាំ ឱ្យកាន់តែគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ, មានភាពធន់ និង មានប្រសិទ្ធភាព; និង សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ក្នុងល្បឿនខ្ពស់ ដែលត្រូវបាន ទទួលស្គាល់, ទាំងក្នុងតំបន់ និងសកលលោក; ជាពិសេស សម្រាប់ការប្រែក្លាយកម្ពុជា ជាប្រទេសចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប ក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី ជាមួយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ និង ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រយ៉ាងហ័ស, ព្រមទាំងការធ្វើសមាហរណកម្មដោយជោគជ័យ ទៅក្នុង តំបន់ និងសកលលោក ។

ជោគជ័យដ៏ធំធេង និងត្រចះត្រចង់ខាងលើ បានមកពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងប្រផ្នាប់ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលប្រកាន់ខ្ជាប់នូវការតម្កល់ប្រយោជន៍ជាតិ និងប្រជាជនជាធំ, ព្រមទាំង ការអនុវត្តការកែទម្រង់ជាប្រចាំ ដោយមានការគាំទ្រពីគ្រប់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងគូអង្គពាក់ព័ន្ធ, ក៏ដូចជាការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីសំណាក់ប្រជាជនគ្រប់ស្រទាប់ជាន់ថ្នាក់ ។ កិច្ចប្រឹងប្រែង និងការចូលរួមទាំងនេះ ក៏ជាមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកម្ពុជារក្សាបានគត់មត់នូវ សុខសន្តិភាព និងស្ថិរភាពនយោបាយ, ហើយលើសពីនេះ ពង្រឹងភាពជាម្ចាស់លើជោគវាសនា ប្រទេសជាតិ ព្រមទាំងលើកកម្ពស់វិបុលភាពជូនប្រជាជន ជាបន្តបន្ទាប់មកទល់បច្ចុប្បន្ន ។

ពេលនេះ, ដំណើរការកសាងជាតិរបស់កម្ពុជា បានឈានដល់ដំណាក់កាលថ្មីមួយ នៅក្នុងបរិការណ៍នៃពិភពលោក ដែលកាន់តែប្រែប្រួល លំបាក និងមិនប្រាកដប្រជា ។ កម្ពុជាត្រូវប្រឈមនឹងបញ្ហាថ្មី ក្នុងអន្តរកាលឆ្ពោះទៅសម្រេចឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ និងត្រូវសម្របជាប្រចាំ តាមនិន្នាការប្រែប្រួលសកល ដែលទាមទារនូវការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ ចំពោះការលើកកម្ពស់ភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងសមត្ថភាពស្ថាប័នគ្រប់កម្រិត ដោយផ្សារភ្ជាប់នឹងការធានាបាននូវគោលនយោបាយសមស្រប និងសមត្ថភាពអនុវត្តជាក់ស្តែង, លទ្ធផលការងារ និងការទទួលខុសត្រូវ ។

ឈរលើមូលដ្ឋាននេះ, ការគិតគូរអំពីរបៀបវារៈអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់ដំណាក់កាលបន្ទាប់ គឺជាការសម្លឹងឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវ ចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០៥០ ដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍ និងសមិទ្ធផល ២៥ ឆ្នាំកន្លងមក និងការវាយតម្លៃប្រមើលសម្រាប់ ២៥ ឆ្នាំទៅមុខ, ហើយរៀបចំឡើងនូវយុទ្ធសាស្ត្រ សម្រាប់អនុវត្ត ជាដំណាក់កាលៗ ។ កន្លងមក, យុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និង យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ទាំង ៤ ដំណាក់កាល អាចត្រូវបានចាត់ទុកជា ដំណាក់កាលមួយនៃការកសាងជាតិ ដោយផ្ដោតជាសំខាន់ លើការស្ដារ និងការកសាងប្រទេស ដែលទើបងើបចេញពីសង្គ្រាម; ការរក្សាសុខសន្តិភាព និងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម; ការធ្វើសមាហរណកម្មទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធ និងនិម្មាបនកម្មតំបន់ និងសកល; ការអភិវឌ្ឍ និងការរក្សាស្ថិរភាពសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម; និងការប្រឹងប្រែងលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជន។ សម្រាប់រយៈពេល ២៥ ឆ្នាំបន្ទាប់ ដែលជាវដ្តថ្មី, កម្ពុជាមានមហិច្ឆតាចង់លើកស្ទួយមោទនភាពជាតិ ឱ្យឈានកាន់តែខ្ពស់ឡើង ដូចសម័យអង្គរ តាមរយៈការកសាងជាតិមួយឱ្យរឹងមាំ, រស់រវើក, រុងរឿង និងមានវិបុលភាព ក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់ នៅត្រឹមឆ្នាំ២០៥០។

២. ភាពចាំបាច់នៃយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ

ឈរលើមូលដ្ឋាននៃសមិទ្ធផល ដែលសម្រេចបានក្នុងរយៈពេល ២៥ ឆ្នាំ កន្លងមក និងការពិនិត្យវាយតម្លៃនិន្នាការតំបន់ និងសកល ជាមួយនឹងការប្រមើលទៅមុខ ២៥ ឆ្នាំ សំដៅឆ្លើយតបនឹងបំណងប្រាថ្នាប្រជាជន ឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវ ចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០៥០, រាជរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញ “យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ” ដើម្បីជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច, បង្កើតការងារ, ធានាសមធម៌, បង្កើនប្រសិទ្ធភាព និង រក្សាចីរភាព ។ ជាមួយ, យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ គឺជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្លឹងទៅមុខ សម្រាប់រយៈពេល ២៥ ឆ្នាំ ដែលត្រូវបានគិតគូរ ដាក់ចេញ និងអនុវត្តជា ៥ ដំណាក់កាល បន្តបន្ទាប់ និងត្រូវបានតម្រង់ និងសម្របសម្រួលទៅតាម កម្មវិធី

នយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៃនីតិកាលនីមួយៗ នៃរដ្ឋសភា។ ដំណាក់កាលនីមួយៗ នឹង ត្រូវបានកែសម្រួល ដោយផ្អែកលើបរិការណ៍ជាក់ស្តែង នៅក្នុងប្រទេស, តំបន់ និងពិភពលោក ព្រមទាំងបទពិសោធន៍នៃការអនុវត្តពីដំណាក់កាលមុនៗ ដោយសម្លឹងទៅមុខ ឆ្ពោះទៅសម្រេច ឱ្យបាននូវគោលដៅនៃការកសាងជាតិស្របតាម ចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០៥០ ។

ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការគិតគូរជាមុខងារលើ, សម្រាប់រយៈពេល ៥ ឆ្នាំដំបូង ក្នុងនីតិកាល ទី ៧ នៃរដ្ឋសភានេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាល ទី ១ ដើម្បី កំណើន ការងារ សមធម៌ ប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ដោយយោងលើភាពចាំបាច់ ជាក់ស្តែង នៅក្នុងទិដ្ឋភាពសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម ៖

១. ភាពចាំបាច់ ក្នុងការបន្តពង្រឹង និងពង្រីកសមិទ្ធផលនានា ដែលរាជរដ្ឋាភិបាល សម្រេចបាននៅក្នុងនីតិកាលកន្លងមក នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និងយុទ្ធសាស្ត្រ ចតុកោណ ទាំង ៤ ដំណាក់កាល តាមរយៈ ការការពារឱ្យបានដាច់ខាត និង ការបន្តពង្រឹងនូវ សុខសន្តិភាព, ស្ថិរភាពនយោបាយ និង សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម; ការពង្រឹងការគោរពច្បាប់ និង វិធាននៃច្បាប់, ការលើកស្ទួយនីតិវិធី, សិទ្ធិសេរីភាព, សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស និង លទ្ធិប្រជា- ធិបតេយ្យសេរី ពហុបក្ស; និង ការអនុវត្តវិធានការជាក់ស្តែងនានា សំដៅលើកកម្ពស់កម្រិត ជីវភាព និង សុខុមាលភាពប្រជាជន, ជាពិសេស ការដោះស្រាយបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងប្រសិទ្ធភាព នៃអភិបាលកិច្ច, ស្ថាប័ន និង យុត្តិធម៌សង្គម ព្រមទាំងការពង្រឹងភាពស្អាតស្អំ និង គុណភាព សេវាសាធារណៈ ។

២. ភាពចាំបាច់ ក្នុងការបន្តកែទម្រង់ស្ថាប័ន និងអភិបាលកិច្ច ឱ្យសម្រេចបាននូវ រដ្ឋបាលសាធារណៈមួយ ដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់, ខ្លាំង, វៃឆ្លាត និង ស្អាតស្អំ ហើយបំពេញ ការងារនៅក្នុង “ជីវភាពនៃប្រព័ន្ធតួចរួងតែមួយ” ព្រមទាំងធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ នៅក្នុង គ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃកិច្ចប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួន, ទាំងការដឹកនាំ, ការសម្របសម្រួល, ការត្រួតពិនិត្យ និង ការវាយតម្លៃ លើការអនុវត្តគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រនានា នៅក្នុងបរិការណ៍នៃ ការវិវត្តប្រែប្រួលយ៉ាងរហ័សនៃសភាពការណ៍សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច, ទាំងក្នុង និង ក្រៅប្រទេស ។

៣. ភាពចាំបាច់ ក្នុងការបន្តកសាង និង ពង្រឹងមូលដ្ឋានគ្រឹះ សម្រាប់ជំរុញការអភិវឌ្ឍ សេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម ដោយផ្ដោតជាសំខាន់លើ ការកសាងមូលធនមនុស្សវិស័យ, ពិសេស តាមរយៈការកែទម្រង់វិស័យអប់រំ និង វិស័យសុខាភិបាល; ការបង្កើនផលិតភាពសេដ្ឋកិច្ច; ការ- លើកកម្ពស់ចំណេះដឹងរបស់ប្រជាជន និង សមត្ថភាពជំនាញរបស់ពលករ; ការពង្រឹងអភិបាល- កិច្ចវិស័យឯកជន និង ធុរកិច្ច; និង ការលើកកម្ពស់ការតភ្ជាប់ ព្រមទាំងការជំរុញអភិវឌ្ឍហេដ្ឋា-

រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់ប្រភេទ, ទាំងរឹង និង ទន់, រួមបញ្ចូលនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដ៏ដ៏ចម្រុះ, ដើម្បីឈានទៅបង្កើតឡើងនូវម៉ូដែលថ្មីនៃកំណើន ដែលផ្អែកលើជំនាញ, បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ។

៤. ភាពចាំបាច់ ក្នុងការបង្កើនការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និង ភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជា និង ក្នុងការកសាងភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលនៃកត្តាសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច និង កត្តាបរិស្ថានធម្មជាតិ ដើម្បីពង្រឹងមូលដ្ឋានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និង ធានាចីរភាពនៃកំណើនខ្ពស់ តាមរយៈការបង្កើនតម្លៃបន្ថែម ក្នុងវិស័យចន្លោះកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែលមានស្រាប់ និង វិស័យផ្សេងទៀតដែលកម្ពុជាមានសក្តានុពល; ការជំរុញការវិនិយោគក្នុងវិស័យកសិកម្ម និង កសិឧស្សាហកម្ម; ការជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យឧស្សាហកម្ម និង ឧស្សាហូបនីយកម្ម; ការលើកកម្ពស់ការប្រកួតប្រជែងស្មើភាព និង ការលើកស្ទួយភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជា; ការកសាងភាពធន់ទល់នឹងគ្រោះអាសន្ន និង វិបត្តិនានា; ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់ទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ និង ការទូត និង ការធ្វើសមាហរណកម្មស៊ីជម្រៅ ទៅក្នុង តំបន់ និង សកលលោក សំដៅទាញយកផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម ឱ្យបានជាអតិបរមាជូនប្រទេសជាតិ ។

៥. ភាពចាំបាច់ ក្នុងការដាក់ចេញ នូវ របៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច គ្រប់ជ្រុងជ្រោយមួយ នៃ “កម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា” ដើម្បីកសាងមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏រឹងមាំ សម្រាប់ការបន្តដំណើរឈានទៅសម្រេចបាននូវ ចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០៥០។

៣. បេសកកម្មនៃយុទ្ធសាស្ត្រ និង អភិប្រមត្តនៃការអនុវត្ត

យុទ្ធសាស្ត្របញ្ជាក់កោណ-ដំណាក់កាលទី ១ ដើម្បី កំណើន ការងារ សមធម៌ ប្រសិទ្ធភាព និង ចីរភាព មានបេសកកម្មជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ចម្បងពីរ គឺ ៖ ទីមួយ, រក្សា និង ថែបម្រុងសុខសន្តិភាព ដែលសម្រេចបានមកដោយលំបាក ជាមួយនឹងការលះបង់មិនអាចកាត់ថ្លៃបាន, និង ពូនជ្រំចលនការ នៃ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និង ការអភិវឌ្ឍ ជារួម; និង ទីពីរ, កសាង និងពង្រឹងមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ជំរុញសម្ព័ន្ធនៃការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ, ដោយឆ្លងកាត់បង្គោលចរនៃការប្រែក្លាយខ្លួន ជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ នៅឆ្នាំ ២០៣០, ឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវ ចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០៥០ តាមរយៈ ការកសាងភាពធន់រឹងមាំនៃវិស័យទាំង ៥ ពេលគឺ : ភាពធន់នៃវិស័យសាធារណៈ, ភាពធន់នៃវិស័យសេដ្ឋកិច្ច, ភាពធន់នៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ, ភាពធន់នៃវិស័យមូលធនមនុស្ស និង សង្គម, និង ភាពធន់នៃវិស័យបរិស្ថាន និងក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១ ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត ស្របតាមអភិក្រម “ជីវភាពនៃប្រព័ន្ធតួចអង្គតែមួយ” ដែលក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ នៅក្រោមរចនាសម្ព័ន្ធរាជរដ្ឋាភិបាល, ទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ធ្វើការនៅក្នុងកិច្ចសហការ និងការសម្របសម្រួលរស់រវើក ប្រកបដោយសហច្នៃពល និងដោយបំពេញឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ព្រមទាំង ដោយបត់បែនតាមការប្រែប្រួលនៃបរិការណ៍ជាក់ស្តែង ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅអាទិភាពដែលត្រូវបានដាក់ចេញ។

៤. បាវចនា, គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ និងអាទិភាពគន្លឹះនៃយុទ្ធសាស្ត្រ

យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១ មាន បាវចនា ៥, គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ៥ និង អាទិភាពគន្លឹះ ៥ ។

បាវចនា ៥ រួមមាន ៖ **កំណើន, ការងារ, សមធម៌, ប្រសិទ្ធភាព, និង ចីរភាព** ។

គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ៥ រួមមាន ៖

(១). ធានាឱ្យបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងអត្រាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ក្នុងរង្វង់ ៧% ប្រកបដោយភាពធន់នឹងវិបត្តិនានា;

(២). បង្កើតការងារឱ្យបានកាន់តែច្រើន, ទាំងបរិមាណ និង គុណភាព, ជូនដល់ប្រជាជនកម្ពុជា, ជាពិសេស សម្រាប់យុវជន;

(៣). សម្រេចឱ្យបាននូវគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ក្នុងអត្រាទាបជាង ១០% និងបន្តខិតខំទាញទម្លាក់អត្រានៃភាពក្រីក្រ ឱ្យស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតជាអប្បបរមា;

(៤). បន្តពង្រឹងសមត្ថភាពអភិបាលកិច្ច និងលើកកម្ពស់គុណភាពស្ថាប័ន, ទាំងថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាសាធារណៈ ក៏ដូចជា បន្តពង្រឹងអភិបាលកិច្ចវិស័យឯកជន និង បន្តកិច្ចប្រឹងប្រែងលើកកម្ពស់បរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់ធុរកិច្ច, ការវិនិយោគ និង ពាណិជ្ជកម្ម; និង

(៥). ធានាឱ្យបាននូវចីរភាពនៃការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច និងកសាងភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ជាមួយនឹង **បាវចនា ៥** និង **គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ៥** ដូចបានគូសរំលេចខាងលើ, រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចកំណត់យកនូវ **អាទិភាពគន្លឹះ ចំនួន ៥** សម្រាប់ យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១ គឺ ៖ **មនុស្ស, ផ្លូវ, ទឹក, ភ្លើង និង បច្ចេកវិទ្យា** ដែល

ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងជាចម្បង តាមរយៈ បញ្ហាកោណយុទ្ធសាស្ត្រ នៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធនៃយុទ្ធសាស្ត្រ ទាំងមូល ។

៥. រចនាសម្ព័ន្ធ និង ខ្លឹមសារសង្ខេបនៃយុទ្ធសាស្ត្រ

ជារួម, រចនាសម្ព័ន្ធនៃ យុទ្ធសាស្ត្របញ្ហាកោណ-ដំណាក់កាលទី ១ មាន ៖ (១). ស្នូលនៃ យុទ្ធសាស្ត្រ គឺ: ការកែទម្រង់ និង ការពង្រឹង អភិបាលកិច្ច; (២). បរិស្ថានគ្របដណ្តប់ សម្រាប់ ធានាបរិយាកាសអំណោយផល ដល់ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រទាំងមូល; និង (៣). បញ្ហាកោណ យុទ្ធសាស្ត្រ ទាំង ៥ សម្រាប់ជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និង វឌ្ឍនភាពសង្គម ។

ស្នូលនៃយុទ្ធសាស្ត្រ, បរិស្ថានគ្របដណ្តប់ និង បញ្ហាកោណយុទ្ធសាស្ត្រ ទាំងអស់នេះ ប្រៀបបានទៅនឹងអនុគមន៍ផលិតកម្ម ដែលការអនុវត្តវិធានការប្រទាក់ក្រឡាគ្នា នឹងនាំទៅ ដល់ការបង្កើនផលិតភាពសរុបនៃសេដ្ឋកិច្ច, ការបង្កើនផលិតភាពនៃកម្លាំងពលកម្ម និងការ បង្កើនការវិនិយោគ ក៏ដូចជាប្រសិទ្ធភាពនៃការវិនិយោគលើមូលធនសេដ្ឋកិច្ច ។ ផលិតភាព សរុប នឹងត្រូវបានបង្កើន តាមរយៈសម្ព័ន្ធនៃវិធានការ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើង, ម៉្យាង, នៅក្នុង ស្នូលនៃយុទ្ធសាស្ត្រ ដោយផ្ដោតលើ ការកែទម្រង់អភិបាលកិច្ច និង ការពង្រឹង សមត្ថភាពស្ថាប័ន; និងម៉្យាងទៀត, នៅក្នុង បរិស្ថានគ្របដណ្តប់ ដោយផ្ដោតលើការបង្កើត បរិយាកាសអំណោយផល សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ។ ចំណែកផលិតភាពផ្នែក ពលកម្ម និង ផ្នែកមូលធន នឹងត្រូវបានបង្កើនតាមរយៈ បញ្ហាកោណយុទ្ធសាស្ត្រ ចំនួន ៥ រួម មាន ៖ (១). ការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស; (២). ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការបង្កើនភាព ប្រកួតប្រជែង; (៣). ការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងការងារ; (៤). ការអភិវឌ្ឍ ប្រកបដោយ ភាពធន់, ចីរភាព និងបរិយាប័ន្ន; និង (៥). ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថល ។

ស្នូលនៃយុទ្ធសាស្ត្រ ផ្ដោតលើអភិបាលកិច្ច និងការធ្វើទំនើបកម្មស្ថាប័នរដ្ឋ ឱ្យ ក្លាយជារដ្ឋបាលសាធារណៈទំនើប ប្រកបដោយសមត្ថភាពខ្ពស់, ខ្លាំង, វៃឆ្លាត និង ស្អាតស្អំ តាមរយៈការអនុវត្តសិទ្ធិអំណាចរដ្ឋ ខាងផ្នែកនយោបាយ, សេដ្ឋកិច្ច និង រដ្ឋបាល ក្នុងការ ដឹកនាំ, ការគ្រប់គ្រង និង ការចាត់ចែងកិច្ចការប្រទេសជាតិ, ពិសេស ការធានានិរន្តរភាពនៃ តួនាទី និង ដំណើរការរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដោយយកចិត្តទុកដាក់លើផលប្រយោជន៍ប្រជាជន ព្រមជាមួយនឹងការកសាងជាតិ និង ការពង្រឹងនីតិរដ្ឋ សំដៅគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍសង្គម- សេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន និងចីរភាព ។ ក្នុងន័យនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលបន្តផ្ដោតលើ កិច្ចការអាទិភាព ចំនួន ៥ គឺ ៖

(១). ការពង្រឹង និងការកែទម្រង់ស្ថាប័ន ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការកសាងរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់, ខ្លាំង, វៃឆ្លាត និង ស្អាតស្អំ ដើម្បី បម្រើផលប្រយោជន៍ប្រជាជន;

(២). ការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពធនធានមនុស្ស និងការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការ អនុវត្តការងារ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការកសាងធនធានមនុស្សប្រកបដោយ សមត្ថភាព, ជំនាញ, ឆន្ទៈម្ចាស់ការ និង ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ស្របតាមតួនាទី និង ការទទួល ខុសត្រូវ;

(៣). ការលើកកម្ពស់ និងការពង្រឹងភាពស្អាតស្អំ នៅក្នុងរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដែលមាន គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការលើកកម្ពស់ និងការពង្រឹង ភាពស្អាតស្អំ ភាពសុចរិត និង ជំនឿទុកចិត្ត ចំពោះរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដើម្បីរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាព បរិយាប័ន្ន និងចីរភាព;

(៤). ការលើកកម្ពស់ និងការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ដែលមាន គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការពង្រឹងគោលការណ៍នីតិវិធី, ការពង្រឹងការប្រយុទ្ធប្រឆាំង អំពើបំពានដោយអយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម, និង ការពង្រឹងជំនឿទុកចិត្តពីសាធារណជនមកលើ វិស័យយុត្តិធម៌; និង

(៥). ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចវិស័យឯកជន និងធុរកិច្ច ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ផ្ដោតលើការពង្រឹងជំនឿទុកចិត្តរបស់តួអង្គពាក់ព័ន្ធ មកលើវិស័យឯកជន និងធុរកិច្ច តាមរយៈ ការជំរុញឱ្យមានអភិបាលកិច្ចល្អ ក្នុងវិស័យឯកជន និងធុរកិច្ច ។

បរិស្ថានគ្របដណ្តប់ កំណត់នូវក្របខ័ណ្ឌពេញលេញ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដើម្បី ធានាការសម្រេចបាន នូវអាទិភាពគោលនយោបាយនៃ យុទ្ធសាស្ត្រ។ ក្នុងន័យនេះ, រាជរដ្ឋា- ភិបាលបន្តផ្ដោតលើកិច្ចការអាទិភាពចំនួន ៥ គឺ ៖

(១). ការបន្តពង្រឹង សន្តិភាព, ស្ថិរភាពនយោបាយ, សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់ សាធារណៈ ដែលកត្តាទាំងនេះ ជាបុរេលក្ខខណ្ឌមិនអាចខ្វះបាន សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ;

(២). ការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវនយោបាយការបរទេសឯករាជ្យ, ផ្អែកលើច្បាប់ និងឈ្លានវៃ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការបន្តពង្រឹងការអនុវត្តនយោបាយការបរទេសឯករាជ្យ ផ្អែកលើច្បាប់ ក្នុងកិច្ចការពារ និង ក្នុងការជំរុញបង្កើនផលប្រយោជន៍ស្នូលរបស់ជាតិ, និង ការកសាងមិត្តភាព និង កិច្ចសហប្រតិបត្តិការល្អ ជាមួយប្រទេសទាំងអស់នៅលើសកលលោក

និង អង្គការអន្តរជាតិនានា, ព្រមទាំងការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ចំពោះបុព្វហេតុ សន្តិភាព ស្ថិរភាព សន្តិសុខ និង វិបុលភាព ក្នុងតំបន់ និង សកលលោក;

(៣). ការធានាបាននូវស្ថិរភាព ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ សម្រាប់ការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយ បរិយាប័ន្ន, ភាពធន់ និង ចីរភាព;

(៤). ការបន្តកសាងភាពជាដៃគូ ប្រកបដោយ បរិយាប័ន្ន និងស័ក្តិសិទ្ធភាពនៃ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍ ដែលជាកិច្ចការចាំបាច់ដ៏សំខាន់មួយទៀត សម្រាប់បង្ក បរិយាកាសអំណោយផលដល់ការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន, ភាពធន់ និង ចីរភាព; និង

(៥). ការបន្តធ្វើសមាហរណកម្មស៊ីជម្រៅ ទៅក្នុង តំបន់ និងសកលលោក ដែលផ្ដោត លើការបង្កើតកាលានុវត្តភាព ក្នុងការជំរុញ និង ការគាំទ្រ ពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និង ការទាក់- ទាញការវិនិយោគ, ក៏ដូចជា ការចូលរួមកាន់តែជ្រៅទៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃ និង ការផ្គត់ផ្គង់ នៃ តំបន់ និង ជាសកល សំដៅលើកកម្ពស់ភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជា និង ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ប្រកបដោយចីរភាព។

បញ្ញត្តិក្របខណ្ឌទី ១៖ ការអភិវឌ្ឍមូលធនមនុស្ស ដែលក្នុងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបន្តផ្ដោត លើកិច្ចការអាទិភាព ចំនួន ៥ គឺ៖

(១). ការពង្រឹងគុណភាព វិស័យអប់រំ កីឡា វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា ដែលមាន គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការបង្កើតបរិយាកាសល្អ សម្រាប់ការអប់រំ និង ការបណ្តុះ- បណ្តាល ប្រកបដោយគុណភាព និង ជំនាញខ្ពស់ តាមរយៈ ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចនៃ ការគ្រប់គ្រងនៅតាមគ្រឹះស្ថានសិក្សា, ការពង្រឹងគុណភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់កម្រិត, ការបង្កើនគុណភាព និង ការចូលរៀនមុខវិជ្ជា វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា វិស្វកម្ម សិល្បៈ និង គណិតវិទ្យា (STEAM), និង ការពង្រឹងការអប់រំកាយ និងកីឡា;

(២). ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេស ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការធ្វើបរិវត្តកម្មការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេស និង វិជ្ជាជីវៈ; ការបង្កើនការចុះឈ្មោះ ចូលរៀន; ការរៀបចំជំនាញឡើងវិញ និង ការបង្កើនជំនាញ (Reskilling and Upskilling); ការពង្រឹងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីអភិវឌ្ឍជំនាញ; ការដោះស្រាយបញ្ហានៃភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នារវាង ការបណ្តុះបណ្តាល និង តម្រូវការ, ទាំងប្រភេទ និង គុណភាពជំនាញ; និង ការពង្រឹងការ-

តាមដាន, ការត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃ លើការអនុវត្តគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រ ដែលត្រូវបានដាក់ចេញ;

(៣). ការលើកកម្ពស់ សុខភាព និង សុខុមាលភាពប្រជាជន ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការបន្តកាត់បន្ថយអត្រាឈឺ និង ស្លាប់ បណ្តាលពីជំងឺមិនឆ្លងចម្បងៗ, ការបន្តលើកកម្ពស់សុខភាពបន្តពូជ សុខភាពទារក កុមារ និង មាតា, ការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ក្នុងការដឹកនាំបរិក្ខណៈ និង អភិបាលកិច្ច ក្នុង វិស័យសុខាភិបាល, ការបន្តបង្កើនគុណភាព និង សមត្ថភាពរោគវិនិច្ឆ័យ ក្នុងការព្យាបាល និង ការថែទាំ, ការបន្តពង្រឹងគុណភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈសុខាភិបាល, ការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពជំនាញ, ការលើកកម្ពស់កិច្ចសហការរវាងក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ, និង ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនតាមសហគមន៍;

(៤). ការពង្រឹង ប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម និង ប្រព័ន្ធស្បៀង ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការកសាង និង ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម ឱ្យមានលក្ខណៈប្រមូលផ្តុំ និង សង្គតិភាព, ទាំងក្នុងប្រព័ន្ធជំនួយសង្គម និង ប្រព័ន្ធសន្តិសុខសង្គម, និង ការពង្រឹងប្រព័ន្ធស្បៀង ដែលផ្តល់សន្តិសុខស្បៀង និង អាហារូបត្ថម្ភ សម្រាប់ប្រជាជនគ្រប់រូប ដោយឈរលើស្មារតី “មិនបោះបង់ពលរដ្ឋខ្មែរណាម្នាក់” និង ដោយគោរពតាមអភិក្រម ចំនួន ៤ គឺ:

ទី១.ចីរភាពនៃកម្មវិធី, ទី២.លទ្ធភាពអាចទ្រទ្រង់បាននៃថវិកាជាតិ, ទី៣.ការធានាបរិយាប័ន្ន និង សមធម៌សង្គម ដោយផ្ដោតលើកិច្ចអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋ លើគ្រួសារក្រីក្រ គ្រួសារងាយរងគ្រោះ និង គ្រួសារងាយរងហានិភ័យ, និង ទី៤.ភាពអាចពង្រីកវិសាលភាពនៃប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម តាមរយៈការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធ; និង

(៥). ការពង្រឹងភាពជាពលរដ្ឋក្នុងសង្គម ដែលមានអារម្មណ៍ខ្ពស់ ប្រកបដោយសីលធម៌, សមធម៌ និង បរិយាប័ន្ន ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការធ្វើពលកររូបនីយកម្មពលរដ្ឋ (People Revitalization) ឱ្យមានសមត្ថភាព ផលិតភាព សីលធម៌ គុណធម៌ ចរិយាធម៌ ភាពអំណត់ សុចរិតភាព វិន័យ និង ការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់, និង ការលើកកម្ពស់ស្មារតី និង មនសិការស្នេហាជាតិ ការពារជាតិ ឯកភាពជាតិ ការចេះយកអាសារគ្នា ការចែករំលែក ការចូលរួម គុណតម្លៃសង្គម និង ស្មារតីគោរពច្បាប់ ស្រឡាញ់សន្តិភាព ក៏ដូចជាស្រឡាញ់វប្បធម៌ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ អំពើល្អ និង យុត្តិធម៌ សំដៅធានាបាននូវសិទ្ធិភាពសង្គម (Social Cohesion) និងសុខដុមរមនាសង្គម។

បញ្ចូលក្នុង ២៖ ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែង ដែលក្នុងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបន្តផ្ដោតលើកិច្ចការអាទិភាព ចំនួន ៥ គឺ ៖

(១). ការអភិវឌ្ឍ វិស័យគន្លឹះ និងប្រភពថ្មីនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ដែលមានគោលដៅ យុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការពង្រីក និងការធ្វើពិពិធកម្ម មូលដ្ឋានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈ ការបង្កើនតម្លៃបន្ថែមក្នុងវិស័យគន្លឹះដែលមានស្រាប់ និង ការអភិវឌ្ឍប្រភពថ្មីនៃកំណើន ដែល ជាកត្តាមិនអាចខ្វះបាន ក្នុងការបង្កើនសក្តានុពលកំណើន និង ការពង្រឹងភាពធន់នឹងវិបត្តិ;

(២). ការលើកកម្ពស់ការតភ្ជាប់ និង ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃវិស័យដឹកជញ្ជូន និង ឡូជីស្ទិក, វិស័យថាមពល, វិស័យទឹកស្អាត និង វិស័យឌីជីថល ដែលមានគោលដៅ យុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការបន្តកសាង និង ពង្រឹងមូលដ្ឋានគ្រឹះ និង បុរេលក្ខខណ្ឌគន្លឹះៗ សម្រាប់បង្កើនផលិតភាព, លើកកម្ពស់ភាពប្រកួតប្រជែង និង ជំរុញពិពិធកម្ម តាមរយៈ ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រ, និង ការកសាង និង ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថ្មីៗ;

(៣). ការកែលម្អបរិយាកាស ធុរកិច្ច និង ការវិនិយោគ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ផ្ដោតលើ ការបន្តកែលម្អបរិយាកាសអំណោយផល ដល់ការធ្វើធុរកិច្ច, ការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម និង ការវិនិយោគ តាមរយៈ ការសម្រួល និង ការធ្វើសាមញ្ញកម្ម នីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនានា, ការធ្វើ ឌីជីថលការប្រើប្រាស់នីយកម្ម សម្រាប់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈ និង កិច្ចការរដ្ឋបាល, ការពង្រឹង សមត្ថភាពស្ថាប័ន, និង ការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃកិច្ចសម្របសម្រួលអន្តរក្រសួង-ស្ថាប័ន;

(៤). ការពង្រឹង ប្រសិទ្ធភាព និង ភាពទាក់ទាញ នៃតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស រួមបញ្ចូល នូវ សួនឧស្សាហកម្ម, សួនកសិ-ឧស្សាហកម្ម, និង តំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរី (Free-Trade Zone) ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការប្រមូលផ្តុំ និង ការអភិវឌ្ឍបណ្តាញ ផលិតកម្ម ឱ្យដើរតួនាទីសំខាន់ ក្នុងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព និង ភាពប្រកួតប្រជែងនៃ ឧស្សាហកម្មកម្ពុជា សំដៅបង្កើនការទាក់ទាញការវិនិយោគផ្ទាល់ ពីបរទេស និង ក្នុងស្រុក, លើកកម្ពស់ផលិតកម្ម និង ការកែច្នៃ សម្រាប់នាំចេញ, និង ជាពិសេស គាំទ្រដល់ការបង្កើត ការងារ និង ការលើកស្ទួយជីវភាពប្រជាជននៅទីជនបទ; និង

(៥). ការធ្វើនវានុវត្តន៍ យន្តការហិរញ្ញប្បទាន និង ផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់គាំទ្រ ដល់ការវិនិយោគ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការរៀបចំ និង ការកែលម្អ ក្របខ័ណ្ឌ និង យន្តការហិរញ្ញប្បទាន, និង ការធ្វើពិពិធកម្មផលិតផល និង សេវាហិរញ្ញវត្ថុ ដែលធានាបានសន្ទនីយភាព (Liquidity) ក្នុងទីផ្សារ និង ជម្រើសហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ ការវិនិយោគ សំដៅរួមចំណែកជំរុញការវិនិយោគ និង ការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ។

បញ្ញត្តិទី ៣៖ ការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និង ការងារ ដែលក្នុងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាល បន្តផ្ដោតលើកិច្ចការអាទិភាព ចំនួន ៥ គឺ៖

(១). ការអភិវឌ្ឍទីផ្សារការងារ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការជំរុញ ការអភិវឌ្ឍទីផ្សារការងារ តាមរយៈការបង្កើត, ការរក្សា, និង ការបង្កើនការងារដល់កម្មករ- និយោជិត, ទាំងក្នុងប្រព័ន្ធ និង ក្រៅប្រព័ន្ធ, សំដៅបង្កើនប្រាក់ចំណូល, ទ្រទ្រង់ជីវភាពសមរម្យ និង កាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន;

(២). ការលើកស្ទួយសហគ្រាសធុនមីក្រូ តូច និង មធ្យម, ធុរកិច្ចថ្មី, សហគ្រិនភាព និង ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការបន្តជំរុញ ការអភិវឌ្ឍបរិយាកាសអំណោយផល ដល់សហគ្រាសធុនមីក្រូ តូច និង មធ្យម និង ធុរកិច្ចថ្មី ឱ្យរីកលូតលាស់, ធន់នឹងវិបត្តិ និង មាននវានុវត្តន៍ ដែលរួមចំណែកដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និង ការបង្កើតការងារ ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ ឆ្លងអន្តរកាលចូលទៅក្នុង សេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រព័ន្ធ;

(៣). ការពង្រឹងភាពជាដៃគូ វិស័យសាធារណៈ និង វិស័យឯកជន ដែលមានគោលដៅ យុទ្ធសាស្ត្រ ផ្ដោតលើការបន្តពង្រឹងភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និង ឯកជន ដែលជាយន្តការមិនអាច ខ្វះបាន និង មានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការគាំទ្រពិពិធកម្ម និង កំណើន, និង ការបន្តពង្រឹង ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃកាតព្វកិច្ចបំណុលជាយថាហេតុ ចំពោះការអនុវត្តគម្រោងការវិនិ- យោគសាធារណៈ ក្រោមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និង ឯកជន;

(៤). ការពង្រឹងការប្រកួតប្រជែង ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការបន្ត ជំរុញការប្រកួតប្រជែងស្មើភាព តាមរយៈការបន្តបង្កើតបរិយាកាសធ្វើធុរកិច្ចដោយស្មើភាព, គ្មានការរើសអើង, តាមនីតិវិធីដោយយុត្តិធម៌ និង ស្របតាមអភិក្រម “ជីវភាពនៃប្រព័ន្ធតួរអង្គ តែមួយ” សំដៅរួមចំណែកដល់ការបង្កើតមុខទំនិញ និង សេវាកម្មថ្មីៗ, និង ការបង្កើនផលិតភាព និង ប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា; និង

(៥). ការពង្រឹងប្រព័ន្ធធនាគារ និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែនធនាគារ ដែលមាន គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការបន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធធនាគារ និង វិស័យហិរញ្ញវត្ថុមិនមែន ធនាគារ ឱ្យកាន់តែមានស័ក្តិសិទ្ធភាព, ភាពធន់នឹងវិបត្តិ, បរិយាប័ន្ន, ពិពិធភាព និង ភាពទំនើប តាមរយៈការបន្តអភិវឌ្ឍក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត, ជំរុញភាពស៊ីជម្រៅហិរញ្ញវត្ថុ, ពង្រឹងសមត្ថភាព ស្ថាប័ន និង អក្ខរកម្មហិរញ្ញវត្ថុ, និង លើកស្ទួយឌីជីថលការរូបនីយកម្ម ក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ។

បញ្ហាគោលទី ៤៖ ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយ ភាពធន់, ចីរភាព និងបរិយាប័ន្ន ដែល ក្នុងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបន្តផ្ដោតលើកិច្ចការអាទិភាព ចំនួន ៥ គឺ៖

(១). ការធ្វើបម្រាស់បន្ថែម (Optimization) ផលលាភប្រជាសាស្ត្រ, ការពង្រឹង ភាពធន់ប្រជាសាស្ត្រ និងការលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ផ្ដោតលើការទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ឱ្យបានជាអតិបរមាពីផលលាភប្រជាសាស្ត្រ និង ការ ពង្រឹងភាពធន់ប្រជាសាស្ត្រ ដោយបន្តជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយជាតិប្រជាជន និង លើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងការងារជីកនាំ;

(២). ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ, បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ និងទេសចរណ៍ ប្រកបដោយ ចីរភាព ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការអភិរក្សដើម្បីការអភិវឌ្ឍ សំដៅលើក កម្ពស់វិភាគទានកិច្ចការនេះ ចំពោះការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម និង ទេសចរណ៍, ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងធនធានរ៉ែ, ការធានាចីរភាពធនធានព្រៃឈើ ជលផល និង គុណភាពដី, ព្រមទាំងការការពារ ការអភិវឌ្ឍ និង ការទាញយកប្រយោជន៍ឱ្យអស់សក្ដានុពលពីបេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌ និង ទេសចរណ៍ ប្រកបដោយចីរភាព;

(៣). ការលើកស្ទួយកសិកម្ម និងការអភិវឌ្ឍជនបទ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ផ្ដោតលើការបន្តពង្រឹងតួនាទី និង ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មឱ្យទំនើប សម្បូរបែប និង មាន ភាពធន់ ដែលគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍជនបទ សំដៅធានាសន្តិសុខ និង សុវត្ថិភាពស្បៀង, បង្កើនតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់, ជំរុញភាពប្រកួតប្រជែង, និង លើកកម្ពស់គុណភាពជីវភាពនៅ ជនបទ;

(៤). ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការធ្វើទំនើបកម្មនគរូបនីយកម្ម ដែលមានគោលដៅ យុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការពង្រីកទីក្រុង និង ការអភិវឌ្ឍទីក្រុងថ្មីៗបន្ថែម នៅតាមបណ្តារាជធានី- ខេត្ត, ការបង្កើតសួនសាធារណៈ និង ឧទ្យានបៃតង, និង ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និង ការធ្វើ ទំនើបកម្មនគរូបនីយកម្ម ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាព សោភ័ណភាព បរិស្ថានល្អ និង សុខុមាលភាព សម្រាប់ការរស់នៅ និង ប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច; និង

(៥). ការធានាចីរភាពបរិស្ថាន និងការរៀបចំខ្លួនឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុ ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចបៃតង ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការកាត់ បន្ថយជាអតិបរមានូវការបំពុល និងផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន, ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទឹក និងការ ពង្រឹងភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ, និងការចូលរួមចំណែក ក្នុងការកាត់បន្ថយផល ប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសកល ដើម្បីធានាការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព ។

បញ្ហាគោលនិ ៥៖ ការអភិវឌ្ឍ សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថល ដែលក្នុងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបន្តផ្ដោតលើកិច្ចការអាទិភាព ចំនួន ៥ គឺ៖

(១). ការកសាងរដ្ឋាភិបាលឌីជីថល និងពលរដ្ឋឌីជីថល ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការដឹកនាំការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថល ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលធ្វើជាគំរូ និង ដឹកមុខ ក្នុងការចាប់យកបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល តាមរយៈការធ្វើឌីជីថលការរូបនីយកម្មកិច្ចការសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការងារ និង ប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ជូនប្រជាជន និង វិស័យឯកជន, និង ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចផ្អែកលើទិន្នន័យ;

២). ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល, ធុរកិច្ចឌីជីថល, ពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក និងប្រព័ន្ធនានាឌីជីថល ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការជំរុញការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថលក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច, ការបង្កើតធុរកិច្ចថ្មីឌីជីថល (Digital Startups), ការជំរុញការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថលសហគ្រាស, ការជំរុញការអភិវឌ្ឍខ្សែច្រវាក់ឌីជីថល និងពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក, និងការជំរុញការកសាង និងការអភិវឌ្ឍ ប្រព័ន្ធនានាឌីជីថល ដើម្បីសម្រួលធុរកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្ម សំដៅជំរុញសម្ភារៈនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច;

(៣). ការកសាង និង ការអភិវឌ្ឍ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធឌីជីថល ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការកសាង និង ការពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធឌីជីថល រួមមាន ការតភ្ជាប់ឌីជីថល និង ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទូរគមនាគមន៍ និង ក្លោដ ឬ មជ្ឈមណ្ឌលទិន្នន័យ សំដៅពង្រឹងគុណភាព និង ប្រសិទ្ធភាព នៃបណ្តាញតភ្ជាប់ឌីជីថល, ការចែករំលែកព័ត៌មាន និង ការផ្តល់សេវាទូរគមនាគមន៍;

(៤). ការកសាងភាពជឿទុកចិត្តលើប្រព័ន្ធឌីជីថល ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើ ការកសាងភាពជឿទុកចិត្តលើប្រព័ន្ធឌីជីថល តាមរយៈ ការរៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិង យន្តការស្ថាប័នសន្តិសុខ ឌីជីថល, និង ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីសន្តិសុខឌីជីថល ដើម្បីជំរុញការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ឱ្យបានទូលំទូលាយ; និង

(៥). ការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដែលមានគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រផ្ដោតលើការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដោយចាប់យកកាលានុវត្តភាព និង ទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ជាអតិបរមា ពីបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ដើម្បីលើកកម្ពស់បរិយាប័ន្នហិរញ្ញវត្ថុ, រក្សាស្ថិរភាពវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ, និងជំរុញនានាឌីជីថលហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈការអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ២០២៣-២០២៨ ។

៦. កម្មវិធីគោលនយោបាយអាទិភាព ទាំង ៦ សម្រាប់ចាប់ផ្តើម អនុវត្តឆ្នាំ២០២៣

ជាមួយនេះ, ក្នុងតួនាទីជារបៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច នៃ កម្មវិធី នយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា, យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១ នឹងជំរុញការអនុវត្តកម្មវិធីគោលនយោបាយអាទិភាព ទាំង ៦ ដែលត្រូវចាប់អនុវត្ត ក្នុងឆ្នាំ ២០២៣ នេះតែម្តង រួមមាន ៖

- (១). ការពង្រីកសេវាថែទាំសុខភាព ឆ្ពោះទៅរកការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល;
- (២). ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និង បច្ចេកទេស ជូនដល់យុវជនមកពីគ្រួសារ ក្រីក្រ និង គ្រួសារងាយរងហានិភ័យនៅទូទាំងប្រទេស;
- (៣). ការធ្វើស្ថាបនូបនីយកម្មកម្មវិធីជាតិជំនួយសង្គម សម្រាប់ គ្រួសារក្រីក្រ, ក្រុម ជនងាយរងគ្រោះនៅក្នុងគ្រួសារក្រីក្រ, និង គ្រួសារងាយរងហានិភ័យ នៅក្នុងគ្រាមានវិបត្តិ សេដ្ឋកិច្ច និង គ្រាមានគ្រោះអាសន្ន;
- (៤). ការដាក់ចេញ យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ ឱ្យមានលទ្ធភាព ចូលរួមក្នុងសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រព័ន្ធ និង អាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីប្រព័ន្ធគាំពារសង្គមផ្លូវការ;
- (៥). ការដាក់ចេញនូវយន្តការសម្របសម្រួល និង កម្មវិធីហិរញ្ញប្បទាន សំដៅលើក សួយផលិតកម្ម, រកទីផ្សារ និង រក្សាលំនឹងថ្លៃកសិផលសំខាន់ៗ ក្នុងកម្រិតសមរម្យ; និង
- (៦). ការដាក់ពង្រាយមន្ត្រីបច្ចេកទេសកសិកម្ម ទៅគ្រប់ឃុំ-សង្កាត់ ដែលមាន សកម្មភាពកសិកម្ម នៅទូទាំងប្រទេស និង ការរៀបចំឱ្យមានសមាគមកសិករនៅតាម ទីជនបទ ។

បន្ថែមលើនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាល បានកំណត់បញ្ហាប្រឈមជាអាទិភាពមួយចំនួន ដែល ទាមទារការដាក់ចេញនូវវិធានការគន្លឹះ សម្រាប់ដោះស្រាយក្នុងនីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា ដែលរួមមាន៖

- **ការពង្រឹងសមត្ថភាពរដ្ឋបាលសាធារណៈ** ដោយផ្ដោតសំខាន់លើការពង្រឹងគុណភាព, ប្រសិទ្ធភាព, និងសមិទ្ធកម្មរបស់មន្ត្រី និង ស្ថាប័ន តាមរយៈការដាក់ឱ្យ អនុវត្តនូវវិធានការគន្លឹះដាក់ស្ដែង រួមមាន៖ ទី ១. ការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធព្រឹក្សា វេសមន្ត្រីចូលបម្រើការងារ ប្រកបដោយគុណាធិបតេយ្យ, តម្លាភាព, យុត្តិធម៌, បរិយាប័ន្ន, និង ប្រសិទ្ធភាព; ទី ២. ការពង្រឹងសមត្ថភាព និងសមិទ្ធកម្មស្ថាប័ន ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណភាពការងារប្រកបដោយ វិន័យ, សីលធម៌, វិជ្ជាជីវៈ,

ប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធភាព; និង ទី ៣. ការដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធលើកទឹកចិត្ត គាំទ្រសមិទ្ធកម្ម ប្រកបដោយ សង្គតិភាព, សមធម៌, ប្រសិទ្ធភាព, និង បីរភាព ។

- **ការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ ដោយផ្ដោតសំខាន់លើការពង្រឹងគុណភាពសាលា** រដ្ឋបាបពីថ្នាក់មត្តេយ្យ ដល់ មធ្យមសិក្សា តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវវិធានការ គន្លឹះដាក់ស្ដែង រួមមាន៖ ទី ១. ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចសាលា; ទី២. ការពិនិត្យ កែសម្រួល និងរៀបចំកម្មវិធីសិក្សា, និង សកម្មភាពក្រៅម៉ោងសិក្សាឱ្យស្របទៅ តាមតម្រូវការក្នុងការពង្រឹងចំណេះដឹង, វិន័យ, សីលធម៌ និងឥរិយាបថរបស់ សិស្ស; ទី៣. ការយកចិត្តទុកដាក់លើសុខភាពរបស់សិស្ស តាមរយៈកម្មវិធី អាហារូបត្ថម្ភដល់កុមារ និង ការត្រួតពិនិត្យគុណភាពចំណីអាហារនៅតាម សាលា; និង ទី៤. ការជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តការចូលរួមរបស់មាតាបិតា-អាណា ព្យាបាល និង សហគមន៍ក្នុងការអប់រំ ស្របតាមពាក្យស្លោក “ភាពជាដៃគូ រដ្ឋ និង សហគមន៍ ដើម្បី ការអប់រំ” Public-Community Partnership for Education (PCPE) ។

- **ការលើកកម្ពស់គុណភាពសេវាសុខាភិបាល ដោយផ្ដោតសំខាន់លើការពង្រឹង សមត្ថភាពផ្តល់សេវាសុខភាពបឋមនៅមូលដ្ឋាន** តាមរយៈការដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវ វិធានការគន្លឹះដាក់ស្ដែងរួមមាន ៖ ទី១. ពង្រឹងសមត្ថភាពផ្តល់សេវាសុខភាព បឋមនៅមណ្ឌលសុខភាព និងមន្ទីរពេទ្យបង្អែក ដោយយកចិត្តទុកដាក់លើការ ពង្រាយបុគ្គលិកគ្រប់ចំនួន ដែលមានក្រមសីលធម៌ល្អ និង ទទួលបានការបណ្តុះ បណ្តាលត្រឹមត្រូវ, ការផ្គត់ផ្គង់ឱសថ, សម្ភារបរិក្ខារ និង ការបំពាក់ឧបករណ៍ ពេទ្យ, ការកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និង សុខាភិបាលឌីជីថល, ទី២. អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពស្ថាប័នសុខាភិបាលថ្នាក់ជាតិ និង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស និងហិរញ្ញវត្ថុ, ការងារនិយ័ត- កម្ម, ការឆ្លើយតបនឹងការគម្រាមកំហែងសុខភាពសាធារណៈ និងគ្រោះអាសន្ន សុខភាព និងការផ្តល់សេវាថែទាំសុខភាពដល់ប្រជាជន ឱ្យកាន់តែមានភាព ឆ្លើយតប ប្រកបដោយសមធម៌ និងគណនេយ្យភាពខ្ពស់ ព្រមទាំងលើកកម្ពស់ ប្រសិទ្ធភាពនៃកិច្ចដំណើរការមុខងារស្ថាប័ន, និង ទី៣. កសាងភាពជាដៃគូរវាងមាំ រវាងវិស័យសុខាភិបាលសាធារណៈ និងឯកជន ដើម្បីឱ្យប្រជាជនទទួលបាន សេវាថែទាំសុខភាពមានគុណភាព, សុវត្ថិភាព និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

- ការពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយ «ភូមិ-ឃុំ-សង្កាត់មានសុវត្ថិភាព» ដោយ ផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើការកាត់បន្ថយ និង ឈានទៅដល់ការ លុបបំបាត់ ការជួញដូរ និង ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន នៅក្នុងសហគមន៍ ។
- ការពង្រឹង និងលើកកម្ពស់គុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ដោយ ផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើកិច្ចការជាអាទិភាពសំខាន់ចំនួន ៣ គឺ៖ ទី១. ការបង្កើតយន្តការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ បន្ថែមលើយន្តការ ដែលមានស្រាប់ ដើម្បីជួយសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយវិវាទឱ្យបានឆាប់រហ័ស ជាពិសេស វិវាទរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋាន; ទី២. ការជំរុញ និងពង្រីកការ ដោះស្រាយរឿងក្តីនៅតាមតុលាការឱ្យបានឆាប់រហ័ស សំដៅលើកកម្ពស់គុណ ភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាយុត្តិធម៌ជូនប្រជាពលរដ្ឋ និង ទី៣. ការត្រួត- ពិនិត្យ និងដោះស្រាយភាពមិនប្រក្រតីនៅតាមតុលាការ សំដៅជួយដោះស្រាយរក យុត្តិធម៌ជូនប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជា លើកកម្ពស់តម្លាភាព, សុចរិតភាព និងភាព ត្រឹមត្រូវនៅក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ និងចំណាត់ការរឿងក្តីដោយតុលាការ។

៧. យន្តការសម្របសម្រួល តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ការអនុវត្ត

ដើម្បីធានាស័ក្តិសិទ្ធិភាព និង ប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចុះកោណ- ដំណាក់កាលទី ១ ជាពិសេសដើម្បីធានាការចាប់ផ្តើមអនុវត្តកម្មវិធីគោលនយោបាយអាទិភាព និង វិធានការគន្លឹះ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា, រាជរដ្ឋាភិបាលកំណត់យន្ត- ការដាក់ស្តង់ដារសម្រាប់ដឹកនាំសម្របសម្រួល តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ការអនុវត្ត ដូច ខាងក្រោម៖

១. យន្តការដឹកនាំសម្របសម្រួល តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ការអនុវត្តកម្មវិធី គោលនយោបាយអាទិភាព ទាំង ៦៖

យោងលើសារៈសំខាន់ និង ភាពចាំបាច់នៃការជំរុញអនុវត្តកម្មវិធីគោលនយោបាយ អាទិភាព ទាំង ៦, ខ្ញុំសូមប្រគល់ភារកិច្ចជូន ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន, ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី, រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ជាប្រធានគណៈកម្មាធិការ គោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ ដឹកនាំសម្របសម្រួលជាមួយក្រសួង-ស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីចាត់ចែង និង ដាក់ឱ្យអនុវត្តកម្មវិធីគោលនយោបាយអាទិភាព ទាំង ៦ នេះ, ជា បន្ទាន់ និង ជាបន្តបន្ទាប់, ឱ្យបានទាន់នៅក្នុងឆ្នាំ ២០២៣, ស្របតាមការសន្យារបស់រាជរដ្ឋា-

កិច្ចបាល ចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ និង ត្រូវផ្តល់របាយការណ៍វឌ្ឍនភាពការងារពាក់ព័ន្ធនឹងចំណាត់
ការនេះ ជូន គណៈរដ្ឋមន្ត្រី នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គ លើកទី ២ ដែលខ្ញុំគ្រោងនឹងដឹកនាំ នៅ
ថ្ងៃទី ២០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២៣ ។

**២. យន្តការដឹកនាំសម្របសម្រួល តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ការអនុវត្ត
វិធានការគន្លឹះ៖**

ចំពោះការអនុវត្តវិធានការគន្លឹះពាក់ព័ន្ធនឹងការពង្រឹងសមត្ថភាពរដ្ឋបាលសាធារណៈ, ការ
លើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ និងការលើកកម្ពស់គុណភាពសេវាសុខាភិបាល, ខ្ញុំនឹងដឹកនាំគណៈ-
កម្មាធិការជាតិ ដោយផ្ទាល់ ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តវិធានការគន្លឹះនីមួយៗ ។

ចំពោះការអនុវត្តវិធានការគន្លឹះពាក់ព័ន្ធនឹងការពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយ «ភូមិ-
ឃុំ-សង្កាត់មានសុវត្ថិភាព» ដោយផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើការកាត់បន្ថយ និង
ឈានទៅដល់ការលុបបំបាត់ ការជួញដូរ និង ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន នៅក្នុងសហគមន៍, ខ្ញុំ
សូមប្រគល់ភារកិច្ចជូនក្រសួងមហាផ្ទៃ, អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន និង ស្ថាប័ន-
អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាក់ស្តែង ។

ចំពោះការអនុវត្តវិធានការគន្លឹះពាក់ព័ន្ធនឹងការពង្រឹង និងលើកកម្ពស់គុណភាព និង
ប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌, ខ្ញុំសូមប្រគល់ភារកិច្ចជូនក្រសួងយុត្តិធម៌ រៀបចំផែនការ
សកម្មភាពជាក់ស្តែង ។

**៣. យន្តការដឹកនាំសម្របសម្រួល តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ការអនុវត្ត
យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១៖**

រាជរដ្ឋាភិបាលក៏សម្រេចដាក់ចេញផងដែរ នូវយន្តការជំរុញការអនុវត្ត, យន្តការដឹកនាំ
សម្របសម្រួល, និង យន្តការតាមដាន ត្រួតពិនិត្យ និង វាយតម្លៃ ការអនុវត្ត យុទ្ធសាស្ត្រ
បញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១ ដោយ៖

- ប្រគល់ភារកិច្ចជូនទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ទទួលបន្ទុកជា ស្ថាប័នសម្របសម្រួលរួម
របស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃយន្តការសម្របសម្រួល តាមដាន ត្រួតពិនិត្យ
និង វាយតម្លៃការអនុវត្ត យុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១ ។ ដើម្បី
សម្រេចគោលដៅនេះ, ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវរៀបចំឱ្យបានឆាប់រហ័សនូវលិខិត
បទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីកំណត់លម្អិតនូវវិធីសាស្ត្រ, បែបបទ និង

នីតិវិធីនៃការសម្របសម្រួល ការតាមដាន ការត្រួតពិនិត្យ និង ការវាយតម្លៃ លើការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចកោណ-ដំណាក់កាលទី ១ ។ និង

- ប្រគល់ភារកិច្ចជូនគណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួង ឬ ក្រុមប្រឹក្សា ដែលមានសមាសភាពពាក់ព័ន្ធ ទទួលបន្ទុកសម្របសម្រួលលើការជំរុញការអនុវត្តការងារអាទិភាព ដែលមានចរិតអន្តរក្រសួង-ស្ថាប័ន ឬ អន្តរវិស័យ ។

ឯកឧត្តម, លោកជំទាវ, ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី, ទេសរដ្ឋមន្ត្រី, រដ្ឋមន្ត្រី, សមាជិក-សមាជិក នៃអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រីទាំងមូល ជាទីមេត្រី !

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះ, ខ្ញុំសូមជម្រាបជូនអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និង ជនរួមជាតិ, ជាពិសេសវិស័យឯកជន មេត្តាជ្រាបថា, ខ្ញុំនឹងដឹកនាំ វេទិកាពាណិជ្ជកម្មបាល-ផ្នែកឯកជន លើកទី១៩ ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅខែវិច្ឆិកា ខាងមុខនេះ ដើម្បីស្តាប់នូវមតិយោបល់ និងសំណូមពរផ្សេងៗ ក៏ដូចជាការដាក់ចេញនូវវិធានការមុតស្រួច និង ដាក់ស្តង់ដារមួយចំនួន ដើម្បីបន្តជំរុញគាំទ្រវិស័យឯកជន ដែលជាកម្លាំងចលករនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ។ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់វិស័យឯកជន និងភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ មេត្តាចូលរួមក្នុងវេទិកានេះឱ្យបានសកម្មបំផុត កុំបីអាក់ខាន ។

ខ្ញុំសូមប្រគល់ភារកិច្ចជូនឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន, ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី, រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ជាប្រធានគណៈកម្មាធិការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ សម្របសម្រួលជាមួយក្រសួង-ស្ថាប័ន, វិស័យឯកជន ព្រមទាំងភាគីពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដើម្បីរៀបចំវេទិកានេះ ។

សរុបជារួម, កម្ពុជាពិតជាមានមោទនភាពខ្ពស់បំផុត ជាមួយនឹងការសម្រេចបាននូវសុខ-សន្តិភាពដ៏ពេញលេញ និង រឹងមាំ ក្នុងរយៈពេល ២៥ ឆ្នាំ កន្លងមក; ហើយនៅក្រោមម្លប់ដ៏ត្រជាក់នៃសុខសន្តិភាពនេះ, កម្ពុជាសម្រេចបាននូវសមិទ្ធផលធំៗ មិនអាចកាត់ថ្លៃបានយ៉ាងសន្លឹកសន្លាប់ និង បានឆ្លងកាត់បរិវត្តកម្មសំខាន់ៗជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលបានកែលម្អជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន និង បានលើកស្ទួយកិត្យានុភាពជាតិឱ្យខ្ពស់ត្រដែត លើឆាកតំបន់ និង សកល តាមរយៈការដាក់ចេញ និង ការដឹកនាំអនុវត្តដោយជោគជ័យ នូវ យុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និង យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ទាំង ៤ ដំណាក់កាល ។

ឈរលើមូលដ្ឋាននៃសមិទ្ធផលដ៏ធំធេងទាំងនេះ, ជាមួយនឹងការសម្លឹងទៅមុខ សម្រាប់រយៈពេល ២៥ ឆ្នាំទៀត, ហើយតាមរយៈការធ្វើបទឧទ្ទេសនាមផ្ទាល់នៅទីនេះ ក៏ដូចជាការផ្សាយបន្តផ្ទាល់តាមបណ្តាញសារព័ត៌មានចេញពីទីនេះ, ខ្ញុំបានបង្ហាញជូនដល់អង្គគណៈរដ្ឋ-

មន្ត្រីរបស់យើង និង ជូនដល់សហគមន៍ជាតិ និង អន្តរជាតិ ជ្រាបនូវ **យុទ្ធសាស្ត្របញ្ញាកោណ-ដំណាក់កាលទី ១** ដែលជា របៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចនៃ កម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នីតិកាលទី ៧ នៃរដ្ឋសភា ។ ខ្ញុំក៏បានបង្ហាញជូននូវ **វិធានការគន្លឹះ** ដែលខ្ញុំនឹងដឹកនាំតម្រង់ទិស លើការអនុវត្ត ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងភាពចាំបាច់នៃការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម និង ការកែទម្រង់វិស័យសំខាន់ៗ ដែលជាបំណងប្រាថ្នាដ៏ពិសិដ្ឋរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ។ ក្នុងស្មារតីនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលមានជំនឿយ៉ាងមុតមាំថា យើងនឹងជម្នះបាននូវបញ្ហាប្រឈម, ឧបសគ្គ និង វិបត្តិនានា ក្នុងការដឹកនាំសង្គមជាតិកម្ពុជា លើវិថីនៃការអភិវឌ្ឍ, វឌ្ឍនភាព, និង វិបុលភាព ឱ្យកាន់តែប្តើងថ្កានឡើងបន្ថែមទៀត ហើយកសាងបាននូវមូលដ្ឋានគ្រឹះប្រកបដោយភាពធន់ដ៏រឹងមាំ សម្រាប់ការឈានឡើងប្រកបដោយការជឿទុកចិត្ត ឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវ ចក្ខុវិស័យកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០៥០ ។

មុននឹងបញ្ចប់, ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់ថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីរាជការនៅតាមបណ្តាក្រសួង-ស្ថាប័ន, កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ គ្រប់ប្រភេទ និង អាជ្ញាធរដែនដី គ្រប់លំដាប់ថ្នាក់, អង្គនីតិបញ្ញត្តិ, អង្គតុលាការ, ព្រមទាំងគ្រប់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ទាំងដៃគូទ្វេភាគី និង ពហុភាគី, វិស័យឯកជន, អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល, ក៏ដូចជាជនរួមជាតិទាំងអស់ មេត្តាផ្តល់ការគាំទ្រពេញទំហឹង និង ចូលរួមចំណែកយ៉ាងសកម្ម ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការអនុវត្តវិធានការគោលនយោបាយ និង កម្មវិធីនានា នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃ **យុទ្ធសាស្ត្របញ្ញាកោណ-ដំណាក់កាលទី ១** នេះ ក៏ដូចជា **វិធានការគន្លឹះ** ដែលខ្ញុំបានដាក់ចេញ ។

ខ្ញុំសូមប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្ត **យុទ្ធសាស្ត្របញ្ញាកោណ-ដំណាក់កាលទី ១** និង **វិធានការគន្លឹះ** ចាប់ពីពេលនេះ តទៅ ។

សូមអរគុណ !

Remarks

By

H.E. Kitti Tesaphibal Bindit HUN MANET

Prime Minister of the Kingdom of Cambodia

**Introducing the “Pentagonal Strategy-Phase I” and
the “Key Measures of the Royal Government for the Seventh Legislature of the
National Assembly” at the First Plenary Session of the Council of Ministers
for the Seventh Legislature of the National Assembly**

Peace Palace, 24th August 2023

- *Excellencies Deputy Prime Ministers, Senior Ministers, Ministers, and Members of the Council of Ministers!*

Today is a historic day that I am most honored and pleased to take upon the opportunity of our First Plenary Session of the Council of Ministers to announce to the Cambodian people and all stakeholders the key policy priorities and the unwavering commitment of the Royal Government Cambodia (RGC) of the Seventh Legislature to continue implementing key reform programs in all areas, aiming to serve our national interests and to respond to our people’s needs and requests.

Based on the Cambodian People’s Party’s (CPP) “Political Platform for Nation Building and Defense 2023-2028” that received overwhelming supports from citizens across the country as reflected in the 23rd July Election, the RGC has prepared its “Political Platform” for the Seventh Legislature of the National Assembly. Based on a comprehensive review of past achievements from the previous Legislatures, the current and future national and international contexts, and the need to respond to our people’s aspiration, this “Political Platform” has set the strategic goals, major priority policies, sectoral development policies, and the priority policy programs that will be implemented from 2023. All of which are frameworks for the RGC to continue serving the nation and the people in this Seventh Legislature. **As the Prime Minister of the Kingdom of Cambodia**, I have presented this “Political Platform” to the National Assembly, and to the Cambodian people through the National Assembly.

Based on this “Political Platform”, the RGC has also prepared the “Pentagonal Strategy-Phase I” for Growth, Employment, Equity, Efficiency and Sustainability: Building the Foundation Towards Realizing the Cambodia Vision 2050, as the socio-economic policy agendas to effectively implement the “Political Platform”. It will also serve as a guide to direct activities of all stakeholders to continue maintaining the momentum of peace and the accumulation of the past achievements, as well as the building of foundations to achieve accelerated development in the medium and long terms through

targeted reforms across all areas. I would like to take this precious opportunity to submit the **“Pentagonal Strategy-Phase I”** to our **First Plenary Session of the Council of Ministers**, development partners, stakeholders, and the Cambodian people everywhere, to be informed of this strategy, as well as to jointly collaborate in implementing this strategy, just as what our Cambodian voters have anticipated.

Due to the length of this Pentagonal Strategy-Phase I, I will not read the full text. Instead, I will briefly introduce the main contents of this Pentagonal Strategy-Phase I. Nevertheless, as Excellencies, Ladies and Gentlemen may have noticed right in front of you, the full text of this Strategy has already been compiled into a book – both in Khmer and in English, and has been distributed to every member of this Plenary Session. In addition, after this Session, I would like to request the Office of the Council of Ministers to post this document on the RGC’s official website, to allow all stakeholders and the general public to download in soft copy or print out in hard copy as needed. At the same time, I would also like to request the Supreme National Economic Council (SNEC) to print copies of this document to distribute to relevant ministries-institutions and development partners as needed.

As stated earlier, I would like to begin a brief introduction of the main contents of the **“Pentagonal Strategy-Phase I”** as follows:

1. Background

Over the last 25 years, since achieving full peace, national unity, and territorial integrity through the Win-Win Policy of Samdech Akka Moha Sena Padei Techo HUN SEN, the RGC successfully implemented the Triangular Strategy and the Rectangular Strategy in four distinct phases, with major achievements in all areas, including politics, society, and economy, enabling Cambodia to proudly renew its image.

In fact, once war-torn, and known as a killing field, an insecure area and a dreaded minefield, Cambodia has emerged as a peaceful and independent sovereign state with rule of law and political stability, in accordance with the principles of liberal multi-party democracy under the blessings of the Most Revered His Majesty the King. Once politically and economically embargoed and isolated, Cambodia is now fully integrated into regional and global structures and architectures, and has played an important role in maintaining global order, as well as safeguarding the world peace. Millions of Cambodian people have been lifted out of poverty, enjoying decent livelihoods, being educated, and enjoying better welfare and significantly increased life expectancy.

Cambodia’s economic base has shifted from the one that relied almost entirely on traditional agriculture to the one with a broad and robust economic base, which is attractive to new and high value-added industries. Once plagued by chronic cash shortage crisis and relying almost entirely on international aids for survival, the country now enjoys full financial autonomy and ownership in determining its fate and future. The tangible and intangible Khmer cultural heritage that was stolen, lost, or damaged during the war, is now being revived and restored as national and world heritage, and being recognized and returned to their motherland. In addition, recent major achievements of the RGC – such as the successful management of the COVID-19 pandemic; its success in assuming the ASEAN chairmanship for the third time in its history, and the physical hosting of the ASEAN

Summits and Related Summits in the immediate aftermath of the COVID-19 crisis; as well as its success in hosting the 32nd Southeast Asian Games and the 12th ASEAN Para Games – are also among the undeniable proofs of Cambodia’s proud progress.

Overall, the Triangular Strategy and the Four-Phase Rectangular Strategy have played a prominent role as Cambodia’s Socio-Economic Development Policy Agenda. They have provided a common framework for building a strong and independent state institution, whose governance systems are regularly modernized to be more comprehensive, resilient, and efficient; and a framework for the rapid socio-economic development that is recognized by both the region and the world. These Strategies have been especially instrumental in transforming Cambodia into a lower middle-income country in a short period of time, with high economic growth and rapid poverty reduction, as well as successful regional and global integration.

The commendable successes aforementioned are the results of the RGC’s resolute efforts to put national and public interests above all else and to implement regular reforms with the support from development partners and stakeholders, as well as active participation of the people from all walks of life. These efforts and participation have also laid a solid foundation for Cambodia to firmly maintain peace and political stability, strengthen its ownership over the nation’s destiny, and promote prosperity for its people to these days.

Now, Cambodia’s nation-building process is entering a new phase in an increasingly changing, difficult and uncertain world. Cambodia will face new challenges in its endeavors to transition to a high-income country and regularly need to adapt to changing global trends. These challenges require a strong focus on enhancing leadership and institutional capacity at all levels, as well as ensuring sound policies, practical implementation capacity, results, and accountability.

On this basis, consideration on the next phases of socio-economic development agenda shall focus on achieving the Cambodia Vision 2050, building on the experiences and achievements of the past 25 years and the assessments of the next 25 years, by formulating strategies for step-by-step implementation. In the past, the Triangular Strategy and the Four-Phase Rectangular Strategy can be considered as **a cycle of nation-building** that focused on restoring and rebuilding the country in the post-war period, maintaining peace and social order, integrating into regional and global structures and architectures, developing and maintaining socio-economic stability, and improving people’s livelihoods. The next 25 years will be a new cycle for Cambodia, and **the country aspires to take its national pride to new heights as it did during the Angkor era, by building a nation that is strong, vital, glorious, and prosperous towards a high-income country by 2050.**

2. Rationale for the Formulation of the Pentagonal Strategy

Based on the stocktaking of the achievements over the past 25 years, the assessments of regional and global trends, and prognostications for the next 25 years, the objective has been set towards realizing the Cambodia Vision 2050 to meet people’s aspirations. In this spirit, the RGC adopts the “Pentagonal Strategy” to boost growth, create jobs, ensure equity, increase efficiency, and maintain sustainability. Overall, the

Pentagonal Strategy is a forward-looking strategy for the next 25 years, which has been planned to be set out and implemented in 5 successive phases, and aligning with the **Political Platform of the RGC** for each Legislature of the National Assembly. Each phase will be adjusted based on the actual context of the country, the region, and the world, as well as the experiences resulted from the implementation of the previous phases, along with the aspiration towards achieving its nation-building, particularly the **Cambodia Vision 2050**.

Within the aforementioned consideration, for the first 5 years which is the Seventh Legislature of the National Assembly, the RGC adopts the Pentagonal Strategy-Phase I for Growth, Employment, Equity, Efficiency, and Sustainability, based on practical needs in the following key aspects:

1. The need to continue strengthening and expanding the achievements that the RGC achieved in the past Legislatures within the frameworks of the Triangular Strategy and the Four-Phase Rectangular Strategy, by protecting and continuing to strengthen peace, political stability, and public order, strengthening respect for the rule of law, rights and freedoms, people's dignity, and liberal multi-party democracy; implementing the practical measures aimed at improving the living standards and well-being of the people; and especially, resolving the issues related to the effectiveness of governance, institutions and social justice, as well as enhancing integrity and quality of public services.

2. The need to continue the reforms of institutions and governance to realize a public administration with high competency, strengths, intelligence, and integrity; work in accordance with the approach of the Dynamics of Stakeholder System; as well as to ensure high efficiency in all aspects of operations including leading, coordinating, monitoring and evaluating the implementation of policies and strategies, in the contexts of the rapidly changing socio-economic situation, both at home and abroad.

3. The need to continue laying and strengthening the foundations for promoting socio-economic development with emphasis on building strong human capital, especially through the reforms of education and health sectors; increasing economic productivity; enhancing people's knowledge and workers' skills; strengthening corporate governance of the private sector and businesses; and promoting connectivity and development of soft, hard, and digital infrastructures, in order to create a new growth model based on skills, technology, and innovation.

4. The need to enhance Cambodia's economic diversification and competitiveness to build resilience to changes in socio-economic and natural environmental factors, to strengthen the foundation for economic growth and ensure sustained high growth through increasing value-added in the existing drivers for economic growth and other potential sectors; promoting investment in agricultural and agro-industry sectors; promoting industrial development and industrialization; promoting fair competition and enhancing Cambodia's competitiveness; building resilience to emergencies and crises; and also promoting international relations and diplomacy and deepening regional and global integration, aimed at maximizing social-economic benefits for the nation.

5. The need to launch a comprehensive Socio-Economic Policy Agenda of the Political Platform of the Royal Government of the Seventh Legislature of the National

Assembly to build a strong foundation to continue the path towards realizing the Cambodia vision 2050.

3. The Strategy's Mission and Its Implementation's Approaches

The **Pentagonal Strategy-Phase I for Growth, Employment, Equity, Efficiency, and Sustainability** has two key historical missions: first, to safeguard and nurture peace that is hard-won through invaluable sacrifices while promoting economic growth and overall development; and second, to build and strengthen the foundations to accelerate national development to achieve the milestone of becoming an upper middle-income country by 2030, and subsequently move forward to achieve the Cambodia Vision 2050 through strengthening the resilience of the five sectors, namely public sector, economic sector, financial sector, human and social capital sector, and environment sector and climate change response.

The **Pentagonal Strategy-Phase I** shall be implemented, in accordance with the approach of **Dynamics of Stakeholder System**, requiring all ministries-institutions under the RGC, both national and sub-national, to work together in an energetic collaboration and coordination, with synergy and complementarity, as well as flexibility to changes of realities to achieve the set priority objectives.

4. Mottos, Strategic Objectives and Key Priorities of the Strategy

The **Pentagonal Strategy-Phase I** has **Five Mottos, Five Strategic Objectives, and Five Key Priorities**.

Five Mottos include: **Growth, Employment, Equity, Efficiency, and Sustainability**.

Five Strategic Objectives include:

- (1). **Ensuring crisis-resilient economic growth** of around 7% per year on average;
- (2). **Creating more jobs**, both quantity and quality, for Cambodian people, especially for the youth;
- (3). **Achieving the poverty reduction** targeting of below 10% and continuing to keep the poverty rate to a minimum level;
- (4). **Continuing to strengthen governance capacity and improving the quality of public institutions**, both national and sub-national, to ensure efficiency of public services, continue to strengthen private sector governance, and continue to promote a favorable environment for business, investment, and trade;
- (5). **Ensuring sustainable socio-economic development** and building resilience to climate change.

With **Five Mottos** and **Five Strategic Objectives** as stated above, the RGC identifies **Five Key Priorities** for the **Pentagonal Strategy-Phase I**, namely **People, Road, Water, Electricity, and Technology** that are clearly reflected in the **Strategic Pentagons** in the whole structure of the strategy.

5. Structure and Summary of the Strategy

Overall, the structure of the **Pentagonal Strategy-Phase I** has (1). **Core of the Strategy**: to reform and strengthen governance, (2). **Overarching Environment**: to ensure a conducive environment for the implementation of the entire strategy, and (3). **Five Strategic Pentagons**: to promote economic growth and social progress.

Core of the Strategy, Overarching Environment and Strategic Pentagons are comparable to production function where the implementation of inter-connected measures will lead to the increase in aggregate economic productivity, labor productivity and investment, as well as the efficiency of investment in economic capital. Aggregate productivity will be increased through combined measures that are reflected in the **Core of the Strategy** focusing on institutional reforms, and strengthening of institutional capacity, and in the **Overarching Environment** which focuses on creating favorable environment for socio-economic development. Labor and capital productivity will be enhanced through the **Five Strategic Pentagons**, which includes 1) **human capital development**; 2) **economic diversification and competitiveness enhancement**; 3) **development of private sector and employment**; 4) **resilient, sustainable, and inclusive development**; and 5) **development of digital economy and society**.

The **Core of the Strategy** focuses on governance and institutional modernization of state institutions to become modern, competent, strong, smart and clean, through which political, economic, and administrative power can be exercised to govern and manage the national affairs, particularly to ensure the continuity of the roles and functions of the public administration, in line with people-centric interests, nation-state building, and the strengthening of the rule of law, aimed at supporting sustainable and inclusive social-economic development. In this context, the RGC continues to focus on five priorities as follows:

- (1). **Institutional reform and strengthening** with strategic objectives, focusing on building a highly competent, strong, smart, and clean public administration to serve the best interest of people;
- (2). **Improvements of human resources and work efficiency** with strategic objectives, focusing on building competent and skilled human resources with a high sense of professionalism, ethical standards, and ownership, in accordance with roles and responsibilities;
- (3). **Enhancement and strengthening of accountability and integrity in public administration** with strategic objectives, focusing on promoting and strengthening cleanness, integrity, and trust in public administration to contribute to efficient, inclusive, and sustainable socio-economic development;
- (4). **Enhancement and strengthening of the effectiveness of laws and justice system** with the strategic objectives, focusing on strengthening the rule of law, to further fight against social injustice, and to promote public trust in the justice sector; and
- (5). **Strengthening of the governance of the private sector and businesses** with strategic objectives, focusing on promoting all stakeholders' trust in the private sector and businesses by way of strengthening good governance of the private sector and businesses.

The **Overarching Environment** determines a full and comprehensive framework to ensure the achievement of the policy priorities of the **Strategy**. In this context, the RGC continues to focus on five priorities as follows:

- (1). **Continued strengthening of peace, political stability, security, and public order**, which are indispensable preconditions for the national development;

- (2). **Adherence to an independent, rule-based, and smart foreign policy** with the strategic objectives, focusing on continuing to strengthen the implementation of independent, rule-based foreign policy in national defense and in promoting the core national interests; and building good friendships and cooperation with all countries in the world and international organizations; as well as actively participating in the cause of peace, stability, security and prosperity in the region and the world;
- (3). **Ensuring macroeconomic and financial stability**, which is a necessary condition for promoting inclusive, resilient, and sustainable socio-economic development;
- (4). **Continued building of inclusive and effective partnerships for development cooperation**, which is another important task for creating an environment conducive to inclusive, resilient, and sustainable socio-economic development; and
- (5). **Continued promotion of deeper regional and global integration**, focusing on creating opportunities to promote and support international trade and investment attraction, as well as deepening participation in the regional and global value and supply chains, contributing to the strengthening of Cambodia's competitiveness and sustainable socio-economic development.

Pentagon 1: Human Capital Development, in which the RGC continues to focus on five priorities:

- (1). **Enhancement of the quality of education, sports, science and technology**, with the strategic objectives, focusing on creating a conducive environment for education and trainings with high quality and expertise, by strengthening of the governance in educational institutions, improving the quality of trainings at all levels, improving the quality and access to education related to science, technology, engineering, arts, and mathematics (STEAM), and strengthening physical education and sports;
- (2). **Technical skills training**, with strategic objectives, focusing on pursuing the transformation of the technical and vocational trainings, increasing enrollments in the sector, promoting reskilling and upskilling, strengthening ecosystems for skills development, addressing skills mismatches between trainings and actual demands, both in terms of skills and skills quality, and strengthening monitoring and evaluation of the implementation of policies and strategies that have been laid out;
- (3). **Improvements of people's health and well-being**, with strategic objectives, focusing on continuing to reduce morbidity and mortality rates from major non-communicable diseases; continuing to promote reproductive health, and infant, child and maternal health; strengthening institutional capacity to lead the transformation and governance in health sector; continuing to improve the quality and diagnostic capacity in treatment and care; continuing to strengthen the quality of health vocational training; enhancing expertise; promoting cooperation between relevant ministries-institutions; and encouraging community participation;
- (4). **Strengthening of social protection system and food system**, with strategic objectives, focusing on building and developing centralized and consistent social

protection system, both the social assistance system and the social security system, and strengthening food system that can support food security and nutrition for all people, based on the spirit of “**leaving no Cambodian citizen behind**” and four approaches:

- 1) The sustainability of the programs;
 - 2) The affordability of the national budget;
 - 3) Ensuring social inclusiveness and equity, focusing on state interventions for the poor, vulnerable and at-risk households; and
 - 4) The expandability of scope of the social protection system through systematic development; and
- (5). **Strengthening of quality of citizenship of a highly civilized society with morality, equity, and inclusiveness**, with strategic objectives, focusing on enhancing people revitalization to enable people to be competent and productive, have morality, virtues, good attitude, perseverance, integrity and discipline, and be highly responsible; and promoting a strong mentality for patriotism, national defense, national unity, mutual help, sharing, participation, social values, and the mentality that has strong respect for laws and loves for peace, culture, tradition, good deeds and justice, in order to ensure social cohesion and social harmony.

Pentagon 2: Economic Diversification and Competitiveness Enhancement, in which the RGC continues to focus on five priorities:

- (1). **Development of key sectors and new sources of economic growth**, with strategic objectives, focusing on broadening and diversifying economic growth base, by increasing values added in existing key sectors and developing new sources of growth, which are indispensable for increasing growth potentials and strengthening resilience to crisis;
- (2). **Enhancement of connectivity and efficiency in transport and logistics, energy, water supply and digital sectors**, with strategic objectives, focusing on continuing to build and strengthen the foundation and key prerequisites to increase productivity, enhance competitiveness, and accelerate diversification, by enhancing efficiency of supportive infrastructures, and constructing and developing of new infrastructures;
- (3). **Improvements of business and investment environment**, with strategic objectives, focusing on improving favorable climate for businesses, trade, and investment, by facilitating and simplifying various procedures, digitalizing public service deliveries and administration, strengthening institutional capacity, and enhancing the efficiency of inter-ministerial coordination;
- (4). **Strengthening of efficiency and attractiveness of special economic zones, including industrial parks, agro-industrial parks, and domestic free-trade zones**, with strategic objectives, focusing on clustering and developing production networks to play an important role in improving efficiency and competitiveness of Cambodia’s industries, aiming at enhancing attractiveness for foreign and domestic direct investments, promoting production and processing for exports, and especially supporting job creation and improvement of livelihoods for rural population.

- (5). **Innovation of financing mechanisms and financial products to support investment**, with strategic objectives, focusing on the design and refinement of financing frameworks and mechanisms, and diversification of financial products and services—that ensure liquidity in the market—and financing options for investments, aimed at contributing to investment promotion and economic diversification.

Pentagon 3: Development of Private Sector and Employment, in which the RGC continues to focus on five priorities:

- (1). **Development of Labor market**, with strategic objectives, focusing on promoting labor market development by creating, maintaining, and increasing employment for workers, both formal and informal, in order to increase incomes, sustain decent living standards and reduce poverty of the people;
- (2). **Promotion of micro, small, and medium enterprises (MSMEs), startups, entrepreneurship, and development of informal economy**, with strategic objectives, focusing on further promoting the development of an enabling environment for MSMEs and startups to grow and to be resilient and innovative, contributing to economic growth and job creation, as well as promoting the transition of informal economy into formal economy;
- (3). **Strengthening of public-private partnership**, with strategic objectives, focusing on further strengthening public-private partnerships, as indispensable and effective mechanisms to support economic diversification and growth, and to further strengthen the management of risks of contingent liabilities arising from the implementation of public investment projects under the public-private partnership mechanism;
- (4). **Promotion of competition**, with strategic objectives, focusing on further promoting a fair level playing field by continuing to create a fair, non-discriminatory, and equitable business environment in line with the approach of “**Dynamics of Stakeholder System**” to contribute to creating new goods and services and enhancing productivity and efficiency of Cambodia’s economy; and
- (5). **Strengthening of the banking system and non-bank financial sector**, with strategic objectives, focusing on further strengthening the banking system and the non-banking financial sector to be more efficient, resilient to crises, inclusive, diversified, and modern, by continuing to develop legal frameworks, promoting financial deepening, strengthening institutional capacity and financial literacy, and promoting digitalization in these financial sectors.

Pentagon 4: Resilient, Sustainable and Development, in which the RGC continues to focus on five priorities:

- (1). **Optimization of demographic dividends, strengthening of demographic resilience and promotion of gender equality**, with strategic objectives, focusing on optimizing the benefits from demographic dividends and strengthening demographic resilience, by further promoting the implementation of the National Population Policy and promoting women’s participation in leadership;
- (2). **Sustainable management of natural resources, cultural heritages and tourism**, with strategic objectives, focusing on conservation for development to enhance contribution to the development of agriculture, industry, and tourism;

strengthening mineral resource management; ensuring the sustainability of forest resources, fisheries, and soil quality; as well as ensuring the sustainable protection, development and full utilization of cultural heritages and tourism.

- (3). **Promotion of agriculture and rural development**, with strategic objectives, focusing on further strengthening the roles and development of modern, diversified, and resilient agricultural sector that supports rural development in order to ensure food security and safety; increasing values added; promote competitiveness; and improving the quality of rural livelihoods;
- (4). **Strengthening of urban management and modernization**, with strategic objectives, focusing on expanding the existing urban areas and developing new ones in the capital city and provinces; creating public gardens and green parks; and strengthening urban management and modernization to ensure safety, beauty, good environment, and well-being of people, as well as socio-economic efficiency; and
- (5). **Ensuring environmental sustainability and readiness for responding to climate change, as well as promotion of a green economy**, with strategic objectives, focusing on minimize environmental pollution and impact; strengthening water management and climate resilience; and contributing to the reduction of the impact of the global climate change to ensure sustainable development.

Pentagon 5: Development of Digital Economy and Society, in which the RGC continues to focus on five priorities:

- (1). **Building digital government and digital citizens**, with strategic objectives, focusing on spearheading digital transformation, in which the RGC is a role model and steers the adoption of digital technologies, through digitalization of public administration and services to strengthen the effectiveness and efficiency in the deliveries of services to the people and private sector, and through the strengthening of data-driven governance;
- (2). **Development of digital economy, digital business, e-commerce, and digital innovative system**, with strategic objectives, focusing on promoting digital transformation in the economic sectors; developing digital startups; promoting the Enterprises Go Digital; developing digital value chains and e-commerce; and promoting, building, and developing digital innovation system, to facilitate business and trade, aimed at accelerating economic growth;
- (3). **Building and development of digital infrastructures**, with strategic objectives, focusing on building and expanding digital infrastructures, including digital connectivity, telecommunications infrastructures and cloud or data centers, aimed at strengthening the quality and efficiency of digital connectivity, information sharing and provision of telecommunications services;
- (4). **Trustworthiness building in digital system**, with strategic objectives, focusing on building trustworthiness in digital system, by developing infrastructures and institutional frameworks for digital security and raising awareness on digital security to promote the widespread use of digital technologies; and
- (5). **Development of financial technology**, with strategic objectives, focusing on developing financial technologies by fully grabbing the opportunities and reaping the benefits of digital technologies to promote financial inclusion,

financial stability, and financial innovation, through the implementation of the Cambodia Financial Technology Development Policy 2023-2028.

6. Six Priority Policy Programs for Immediate Implementation in 2023

As a socio-economic policy agenda of the **Political Platform of the Seventh Legislature of the National Assembly, the Pentagonal Strategy-Phase I** will promote the implementation of the following **Six Priority Policy Programs** of this **Political Platform**, with the implementation starting from 2023:

- (1). Expanding healthcare services towards the universal health coverage;
- (2). Providing nationwide vocational and technical trainings for youths from poor and at-risk households;
- (3). Institutionalizing the national social assistance program for poor households, vulnerable member of poor households, and at-risk households during economic crises and emergencies;
- (4). Enacting the **Informal Economy Development Strategy** to enable those in the informal economy to participate in the formal economy and seize the benefits from formal social protection system;
- (5). Triggering coordination mechanisms and financing programs, aiming at promoting production, market access, and price stability for key agricultural products at reasonable prices; and
- (6). Deploying agricultural technical officers to all communes and Sangkats that have agricultural activities throughout the country, and establishing farmers' associations in rural areas.

In addition, the RGC has identified a number of challenges as top-priorities that would require the introduction of Key Measures to address within the Seventh Legislature of the National Assembly, including:

- **The Strengthening of Public Administration's Capacity by especially focusing on the strengthening institutions' and officials' capacity, effectiveness and performance** through the following practical key measures that include: 1. The launching of a public servant recruitment system that is merit-based, transparent, fair, inclusive and efficient, 2. The strengthening of institutional capacity and performance in order to improve work efficiency with discipline, professionalism, ethics, and effectiveness, 3. The establishment of performance-based incentive system that is consistent, equitable, effective and sustainable.
- **The Improvement of Education's Quality by especially focusing on the improving public schools' quality from kindergarten to high school** through the following practical key measures that include: 1. The strengthening of school governance; 2. The evaluation, reviews and preparation of student curriculums and extracurricular activities (ECAs) that is in line with the need to enrich students' knowledge, discipline, ethics and behavior; 3. The focus on students' health through child nutrition program and food quality control at schools; and 4. The encouragement for parents, guardians and communities to participate in education, in line with the slogan "**Public-Community Partnership for Education, (PCPE)**".

- **The Improvement of Health Service's Quality** by especially focusing on capacity building for primary health services provision at the local level through the following practical key measures that include: 1. The strengthening of the capacity to deliver primary health service at health centers and referral hospitals by giving the highest attention to the sufficient deployment of ethical and properly-trained staffs, the proper supply of medicines, medical equipment and modern medical facilities, and the improvement of infrastructure, as well as the deployment of digital information and digital health; 2. The development of institutional capacity for national and subnational health institutions in term of human resource and financial managements, regulating capabilities, public health responses to imminent threats and emergencies, provision of responsive and accountable healthcare service, and enhancement of effective institutional functionalities; 3. The building of strong partnership between the public and private health sectors that ensures high quality, safe and effective healthcare service access.
- **The Strengthening of the "Safe Village-Commune-Sangkat Policy" Implementation** by especially focusing on reducing and eradicating any form of drugs trafficking and drugs use in each community.
- **The Strengthening and the Enhancement of the Quality and the Efficiency of Justice** by especially focusing on strengthening on 3 priorities that include: 1. The establishment of alternative dispute resolution mechanism, in addition to the existing ones, to foster better conflict resolution, especially at the local level; 2. The expediting of quicker court case settlement that enhance the quality and the efficiency of justice, 3. The examining and resolving of irregularities that happen at courts in order to help bring justice to the people, as well as enhance the courts' ability to practice law and resolve cases with transparency, integrity and righteousness.

7. Coordination Mechanisms, and the Monitoring and Evaluation Mechanisms of the Implementation

To ensure the effectiveness and efficiency of the implementation of the **Pentagonal Strategy - Phase I**, in particular to ensure the implementation of the priority policy programs and the Key Measures of the Royal Government of the Seventh Legislature of the National Assembly, the RGC sets out the mechanisms on coordination, monitoring and evaluation of the implementation, as follows:

1. The Coordination Mechanism, and the Monitoring and Evaluation Mechanisms of the Implementation of the Six Priority Policy Programs

Based on the importance and necessity of promoting the implementation of these **Six Priority Policy Programs**, I would like to request **His Excellency Akka Pundit Sopheacha Aun Pornmoniroth, Deputy Prime Minister, Minister of Economy and Finance and the Chairman of the Committee on Economic and Financial Policy** to lead the coordination among relevant ministries-institutions, in managing and implementing these **Six Priority Policy Programs**, immediately and consecutively in 2023, in line with the RGC's promise to the people, and in preparing progress reports to the **Council of Ministers at the Second Plenary Session**, which I plan to preside over on 20th September 2023.

2. The Coordination Mechanism, and the Monitoring and Evaluation Mechanisms of the Implementation of the Key Measures

As for the implementation of the key measures related to the strengthening of public administration, and the improvement in quality of the education and health services, I will directly lead National Committees to promote the implementation of each key measure.

As for the implementation of key measures related to the strengthening of the implementation of the “Safe Village-Commune-Sangkat Policy” that focuses on reducing and eradicating any form of drugs trafficking and drugs use in each community, I would like to entrust this task to the Ministry of Interior, the National Authority for Combating Drugs, and related institutions and authorities to prepare an appropriate and practical Action Plan.

For the implementation of key measures to strengthen and to enhance the quality and the efficiency of Justice, I would like to entrust this task to the Ministry of Justice to prepare an appropriate and practical Action Plan.

3. Coordination Mechanism, and the Monitoring and Evaluation Mechanisms of the Implementation of the Pentagonal Strategy – Phase I

The RGC has also decided to launch mechanisms to expedite the implementation, coordination mechanisms, and monitoring and evaluation mechanisms to ensure high efficiency in implementing the **Pentagonal Strategy – Phase I**.

- **The Office of the Council of Ministers** as the **RGC’s Primary Coordinating Institution** to coordinate, monitor and evaluate the implementation of the **Pentagonal Strategy – Phase I**. In order to achieve this, **the Office of the Council of Ministers** needs to draft, as soon as possible, the regulations that highlight in details the methodologies and procedures to coordinate, monitor and evaluate the implementation of the **Pentagonal Strategy – Phase I**. And;
 - For the implementation of priorities that are inter-ministerial or inter-sectoral in nature, the RGC appoints **competent inter-ministerial committee or council** to oversee and coordinate for such matter.
- *Excellencies Deputy Prime Ministers, Senior Ministers, Ministers and Members of the Council of Ministers!*

Taking upon this opportunity, I would like to inform members of the Council of Ministers and our compatriots that I will personally **lead the 19th Government-Private Sector Forum** in this upcoming November, to gather any inputs or request from the private sector that will be used to formulate targeted and practical measures as supports for the private sector, as being one of our economy’s driving forces. Thus, I would like to ask the private sector and any other stakeholders to take this opportunity, and actively participate in this coming forum.

Meanwhile, I would like to ask **His Excellency Akka Pundit Sopheacha Aun Pornmoniroth, Deputy Prime Minister, Minister of Economy and Finance and the Chairman of the Committee on Economic and Financial Policy** to coordinate with relevant

ministries-institutions, private sector, and other stakeholders to prepare the launching of this forum.

Overall, Cambodia indeed has the utmost pride with the achievement of full and everlasting peace over the past 25 years; and under this harmonious shade of peace, Cambodia has made many invaluable and tremendous accomplishments, and undergone major historic transformations, thereby improving people's livelihoods and elevating the nation's prestige on regional and global stages through the introduction and successful implementation of the **Triangular Strategy** and the **Four-Phase Rectangular Strategy**.

Building on these remarkable achievements and looking ahead to the next 25 years, and with this address that is being livestreamed from here, I have presented to our Council of Ministers, and to the national and international communities the **Pentagonal Strategy-Phase I** as the **socio-economic policy agenda** of the **Political Platform of the Seventh Legislature of the National Assembly**. I have also outlined the **Key Measures** that I will lead and direct the implementation to respond to the dire needs to address challenges and reforms in key areas, as wished and desired by our Cambodian people. In this spirit, the RGC strongly believes in its ability to overcome any challenges, obstacles and crises, in leading Cambodian society on the path towards greater development, progress, and prosperity with the building of a solid and resilient foundation to move forward with confidence toward realizing the **Cambodia Vision 2050**.

At the same time, I would like to once again call on all leaders and officials across all ministries and institutions, armed forces of all kinds and authorities at all levels, the legislature and judiciary bodies, as well as all bilateral and multilateral development partners, the private sector, non-governmental organizations, as well as all compatriots, please provide full support and actively participate with the RGC to implement the policy measures and programs within the framework of the **Pentagonal Strategy-Phase I**, as well as the **Key Measures** that I have just set out.

I would like to announce the official launch of the **Pentagonal Strategy - Phase I** and the **Key Measures** from now on.

Thank You!